

GAZDA

AZ E. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATÁLOS LAPJA

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 100 Lei.
Tagoknak tagsági díjjal évi 60 Lei.
Egy szám ára 5.— Lei.

FŐSZERKESZTŐ:
TELEKI ADÁM gr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Strada Andrei Muresan 19.
Telefon: 21-58.
Póstatakarék csekszám 40181.

Fehérebb kenyeret.

Írta: Barabás György.

A buzacséplés sok helyen keserű és fájó érzéseket váltott ki. Egy év fáradságos és kemény munkájának a mérlegét állították fel. A reményekből, sajnos, nem lett valóság, és a gyenge termés minőségileg is súlyos következményekkel járt. A gazdák elpanaszolják, hogy az egyik helyen a rozsdá, aztán az üszög, heszszeni légy és az arany kalászosok megszámlálhatatlan ellenségei támadták meg a termést s ezzel magyarázható a munka sikertelensége. Nyenkor a gazda tanácstalanul tekint maga elé és kérdi, vajon mi az oka, hiszen én nemcsak izmaimat, hanem a lelki erőmet, hitemet és az eredménybe vetett szent meggyőződésemet is odavitettem a göröngyös barázdák közé. Hátha kikél a nemes mag és a munkának nem marad el a koszorúja, amit nagy ünnepélyességgel és meghatódva hoznak be az udvarra az aratók.

Mi tehát a teendő és vajon hogyan lehet segíteni a bajokon? A kérdés valamivel egyszerűbb mint ahogy a kétségbeesett, tépelődő ember gondolja. A napokban dr. Szász Pál, az E. G. E. elnöke tovább folytatta a hónapokai ezelőtt megkezdett körutat, hogy falvaikban, otthonaikban látogassa meg a magyar nép legerősebb alkotó társadalmi rétegét, a magyar gazdatársadalmat. Mindenütt tanulmányozta a gazdasági viszonyokat, termelési módokat, állattenyésztést és az értékesítés megoldására váró nagy kérdését. Az egyik községben, a magyar gazdák szeretetteljes üdvözlése után beszédet mondott és többek között nyomatékosan hangsúlyozta, hogy az E. G. E. célja nem lehet más, csak az, hogy fehérebb kenyeret biztosít-

son a gazdáknak és hogy gyermekeiknek a jövő megélhetését anyagilag is alátámassza. A szülő legyen nyugodt és ne töprengjen afölött, hogy vajon az én fiam és az én lányom miből fog megélni.

Igen, fehérebb kenyeret a magyar gazda asztalára! Minél több és minél nagyobb lesz a buzatermés, annál boldogabbnak mondhatja magát a gazda, hiszen a ház szükségletén kívül mindenre telik, pénzt gyűjthet a föld vásárlásra, ha van, adósságát törlesztheti, de van amiből egyházára és iskolájára, saját magának és gyermekeinek a művelésére is fordítson. Ez a jelentősége a fehér kenyérnek és amikor dr. Szász Pál ezeket a szavakat kijelentette, tulajdonképpen felölelte az egész Erdélyi Gazdasági Egylet programját. A kenyér csak akkor lesz fehérebb, hogyha a magyar gazdák szervezkednek és a másfél milliós földet művelő magyar megtanulja az E. G. E.-n keresztül a művelésnek azt a módját, amelyik megtölti a magtárakat.

Az elnöki szavakban még volt egy nagyjelentőségű igazság. Figyelmeztette a gazdákat, hogy a múltban a nagybirtokos réteg megfelelő anyagi helyzetben mindég eleget tett népével szembeni kötelezettségének. Most anyagi alapjaiban megrendítve, csak tudását és szeretetét nyújthatja. Épen ezért a magyar kisgazda társadalomnak tudatában kell lennie annak, hogy a jövő kérdése az ő vállalkra nehezedik és olyan lesz a jövője, amilyent szorgalmával, testvéri együttérzésével, vagy nemtörődomségével kiérdemel.

Szeptember.

I. Szántóföldek.

A cséplés utáni munkaszünetben trágyát hordhatunk s amennyiben annak alászántására már nem volna időnk, rakjuk melegágyakba és földeljük le 20—30 cm. vastag földréteggel. A földeken szétteregetni vagy kupacokban hagyni semmi szín alatt sem szabad. Szeptember a maglóhere hónapja. Kaszálásával ne várjuk meg a buga könnyű letérését, mert akkor nagy lesz a magvesztésünk. Az arankás foltokat se kaszáljuk össze az egészséges lóherével. A búza keverő szántását ebben a hónapban végezzük el, meg kell tenni az előkészületeket a búzavetésre. A vetőmag csávázásáról nefeledkezzünk meg. A rozs elvetése előtt hagyjuk az előkészített földet ülepedni, mert könnyebben és gyorsabban csírázik a tömitett földben.

II. A réten.

Az idei esős nyárutó következtében e hó végén már a második sarjút is lekaszálhatjuk. Az esős időjárásra való tekintettel különösen vigyázzunk arra, hogy az eső ne érje megszártva s szép zöld színű legyen. A mesterségesen létesített réteket és legelőket kaszáljuk le, hogy könnyebben bokrosodjanak s megerősödvé induljanak a télnek.

III. Állattenyésztés.

Szeptemberben komolyan elő kell készülni a téli takarmányozásra. Mivel a legelők az eső következtében megint kizöldültek, tegyük el minden eltartható takarmányt télire. A csalámádét, kukorica szárát, a sűrűn vetett napraforgó szárát s a répafejet felszeccskázva vermeljük el, hogy takarmánykészletünket ezek után is növeljük. A hizóba beállított sertéseket fehérjében és mészben gazdag takarmányokkal etessük. A baromfiakat vedlésük alkalmával tartjuk jobban s nekik is főleg a fent említett takarmányokat adjuk, mert a toll képződéshez azok szükségesek. Kukorica helyett korpát, zabot, árpát és olajpogácsát etessünk velük.

IV. Kertgazdák.

A gyümölcsösben a permetezést már be- szüntettük. A hullott gyümölcsöt összeszedjük s megzuzva zárt hordókba tesszük, mert ezekből

nem párologhat el az erjedés következtében elő- állott szesz. Amint a gyümölcs szára egyszeri csavarásra elválnak a fától, megkezdjük a szedé- sét. A téli almát osztályozzuk és polcokon helyezzük el, vagy felül 60, alul 40 cm. szélességű és félméter magas lécjáslakba rakjuk. A lesze- dett szilva javát aszaljuk meg, mert télen sok- kal jobban értékesíthetjük, így. A gyengébb mi- nőségűkből szilvaizet készíthetünk s csak a selej- tes szemekből főzzünk pálinkát. A kertben 14 napi időközökben vessünk 2—3-szor megismé- telve téli salátát, parajt, petrezselymet és sárga- répát. Gyűjtsük a gyümölcsmagvakat és vessük el jól előkészített földbe 40 centiméter sortávolságra, hogy jövőre vadalanynokat nevelhessünk belőlük.

V. Szőlő bor.

A szőlőben szeptember havában a jelen- tékeny károkat okozó darázs és madarak ellen kell védekezni. A csemegeszőlő szedését az érés rendjén folytatjuk. A piacra szállítandó szőlőt koporsó alakú, országosan elfogadott ládába csomagoljuk, mert ezekben nem törődik a szem, egészségesen kerül a piacra s féláru kedvez- ményrel szállítja a vasut. A kádakat, préseket készítsük elő a szüretre, a hordókat fórrázuk s mossuk ki szódás vízzel s cseréljük ki a rossz dongákat idejében.

VI. A gazdasági udvarban.

Vetésre készítsük elő a gépeket és a vető- magot. A vetőgépet, kerekének helyben való forgatásával állítsuk be, hogy használatkor a szükséges mennyiségű magot vesse, a csoros- lyákat pedig úgy, hogy a csatlakozó sorok egyenletesek legyenek s ne legyen stráfolt a ve- tésünk. A vetőmag mosása teljesen felesleges, mert azt rostálni vagy triörözni kell s utána pro- páccal csávázni.

VII. Vadászat.

Szeptember 1-én a tuzok (mindét nem) fá- cáncakas (tyuk csak külön miniszteri enge- délyel) és császármadár vadászata kezdődik meg. A fogoly tilalmi ideje is ekkor szabadul fel Erdélyben. Zerge a miniszterium engedélyével szintén e hó 1-től lőhető.

VIII. A gazdakörök.

A rendezett gazdanapok alkalmával termés, állat és háziipari kiállításokat rendeznek, be- mutatva a tagjaik évi munkásságának ered- ményét.

Hogyan szüntessük meg az ugarrendszert?

Irta: **Dr. Nagy Endre**, a csombordi Téli Gazdasági Iskola Igazgatója.

A „Gazda” előző számában, Boros György tanár cikkével nagyfotosságu kérdésnek, az ugarrendszernek a megvitatását kezdtük meg. Az alábbiakban közöljük dr. Nagy Endrének, a kiváló szaktekintélynek fejtegetéseit. A szerkesztőség természetesen fenntartja magának a jogot, hogy ebben a kérdésben véleményét nyilvánítsa.

Mint a címből is kiviláglik, én az ugarrendszer, vagyis a hármashatárrendszer mai alakjának megváltoztatását a gazdasági haladás érdekében szükségesnek tartom. Nem riadok vissza e megállapításomnál az ellenérvek felsorakoztatandó rajától, sőt attól sem, hogy 10 évvel ezelőtt magam is más nézetet vallottam. Az ugarrendszer nem jövedelmez kellőképpen, nem biztosít elég mozgási szabadságot a gazdának, nem teszi lehetővé számára a szántóföldi takarmánynövények termesztését s ezzel utjában áll a belterjes állattartásnak, rendszeres trágyázásnak. Lássuk ezeket az állításokat a számok tükrében. Vegyünk fel példának egy 12 holdas kiscgazdaságot, melyben az ugarrendszer szerint minden évben négy hold semmi termést sem ad és hasonlitsuk össze egy olyan gazdasággal, ahol mind a 12 hold minden esztendőben ad termést. Eltekintve az amugy is mind a kétféle művelésnél egyforma kiadásoktól (földbér, adó, községi terhek stb.) számításunk a következőket mutatja:

Ugar vetésforgatója:

1. őszi búza istállótrágyával
2. kukorica
3. ugar

Hármas vetésforgató:

1. őszi búza
2. kukorica istállótrágyával
3. zabosbükköny

Mint a példa is mutatja alig változtattam valamit a régi rendszeren s csak az ugynevezett zöld ugart vettem példának. Aki a zabosbükköny talajjavító hatását ismeri, alig kételkedik benne, hogy a termésátlagok ebben az esetben semmit

sem romlanak. (Sőt inkább javulnak), mert a zabosbükköny nitrogénygyűjtő hatása több tápanyagot juttat a földbe, mint az ugar évében alkalmazni szokott hiányos jutrágyázás. Maradjunk tehát nyugodtan az egyenlő terméseredmények mellett és lássuk a számadást:

Termett az ugaron:

1. Búza	8—q á 515 L*	4.120.— L.
2. Kukorica	10—q á 350 „	3.500.— „
		Összesen: 7.620.— L.

Termett a hármashatár vetésforgón:

1. Búza	8—q á 515 L.	4.120.— L.
2. Kukorica	10—q á 350 „	3.500.— „
3. Zabosbükköny széna	18—q á 100 „	1.800.— „
		Összesen: 9.420.— L.

Zabosbükköny termelési költség-többlete ugarral szemben:

100 kg. mag, ára	590.— L.
Kaszálás, forgatás, gyűjtés negyedrésért (1800:4)	450.— „
Zabosbükköny, széna haza-hordása 1 fogatnap	100.— „
Zabosbükköny, széna kazalozásához 1 napszám	40.— „

Összes tulkiadás: 1.090.— L. 1.090

Hármas vetésforgató termése	8.330.— L.
Levonva az ugar hozadékát	7.620.— „
Mutatkozik többlet:	710.— L.

Tizenkétholdas gazdát véve alapul a gazda ugarrendszer mellett minden évben ez összegnek négyszeresét, vagyis összesen 2.840.— lelt veszt el a növénytermelésen. Üssünk le ebből még valamit a zabosbükköny vetési költségeire, sőt számítsunk arra is, hogy a talajt bevelhető állapotba kell hoznunk, tehát a szokásos szántáson kívül koronálunk és hengerezünk is. Négy holdnál mindez kitélik: 1.5 fogatnapból, ami 150 leinek felel meg, de számítsunk még hozzá

* Gabonaárak a „Drumul Nou” 1937. aug. 15-i számában közölt bukaresti árak.

vetőgépkopást és tőkekamatokat is, ugyis azt az eredményt kapjuk, hogy a hármass forgó szerint gazdálkodó 12 holdas gazda legalább 2.200.— lei olyan pénzhez jut, amit az ugartartó elszalasztott. Ha megakarjuk tudni ezen az alapon, hogy mennyit veszít el egy ugartartó község úgy vagyunk a három határrész (ugar, kukorica, búza) összterületét holdakban osszuk el 12-vel és szorozzuk meg 2200.— leivel. Megvagyok győződve felőle, hogy a legtöbb ugartartó községnek elfog menni a kedve az ugartól mihelyt az így kiadott százazreket meglátja, melyekről a község gazdái évenként lemondanak.

Fentiek elmondása után szeretnék az ellenérvelők a juhokkal előhozakodni. Megnézhetjük a számadásnak ezt az oldalát is. Inkább többet véve a valóságnál alig tételezhetünk fel átlagban több juhot egy 12 holdas gazdánál, 12 darabnál. Lássuk mit hoznak ezek:

9 darab bárányt (a 12 juh között növendékek is vannak) à 100.— Lei	900.— L.
Darabonként átlagban 2 kg. összesen 24 kg. mosatlan gyapjút à 40'— L.	960.— "
9 darab fejősjuh után a legkedvezőbb sajt hozam à 7.—, összesen 56 kg. sajt à 20.— L.	1120.— "

Összesen: 2980.— L.

Juhok beszerzési költségének évi kamata, téli tartása és pásztordij körülbelül

1500.— L.

Marad tisztán: 1480.— L.

Ha ezt az összeget szembeállítjuk a fent kihozott 2200.— leivel még mindig a hármass vetésforgó mutat fel tizenkétholdas gazdánál évenként 720 lei jövedelemtöbbletet. Igaz ezzel szemben, hogy a juhot sem népruházkodási, sem néptáplálkozási szempontból sem szabad elvetnünk, de erre nincs is szükségünk, mert a juhnyáját csak 3 hónapra (április, május, június) szorította ki az ugarlegelőről a hármass vetésforgó, máskor épen úgy legelhet vagy sétálhat rajta a juhnyáj, mint az ugaron. Amelyik község kitud szakítani egy annyi legelőt, amennyin ezt a három hónapot eltölthetik juhai, az minden további gondolkodás nélkül áttérhet az ugarról a hármass vetésforgóra, vagyis zöldugarra. Merem állítani, hogy a zöldugaron termelt takarmánnyal jobban tarthatja juhait, vagy helyettük szarvasmarháit, mint ahogy eddig tartotta.

Szándékosan vettem számítási alapul az ugarrendszerhez legközelebb álló módosítást a zöldugart, hogy ezzel kizárjam azokat az aggodalmakat, melyek szerint nem lehet elhagyni az ugart, mert nincsenek kellőszámu határutak, szétszórtan fekszenek az egyes gazdák apró földdarabjai, új osztást, esetleg tagosítást tenne szükségessé az ugar elhagyása stb. Komoly meg-

világítás mellett ezek a kifogások mind elesnek, vagy legalább is nagyot veszítenek jelentőségükből.

Vannak, mint mindenütt, itt is kivételes esetek, melyek az ugartartást indokolják, vagy legalább mentik, de ne igyekezzünk ezeket kiélezni s úgy beállítani a dolgot, mintha az ugar ma megtűrhető lenne általánosságában, mert ez úgy fest, mintha valaki a szikes, vagy tőzeges földek művelési szabályait akarná általánosítani egész országreszre, ahol ilyen területek csak 4—5%ban fordulnak elő.

Az ugarrendszer az idei év márciusában megjelent „Mezőgazdasági törvény“ megvilágításában a következő képet mutatja: A törvény 16. cikkének (Art.) a) pontjában a második bekezdés ezt írja: „Ha egy község vagy tanya földmivelőinek 66%-a beleegyezik abba, hogy az egész község, vagy tanya részére egy művelési terv készítették nagy darabokban elosztott vetésforgó érdekében, ez a terv kötelező az illető egész községre, vagy tanyára“. Mi szükséges tehát ahhoz, hogy az ugarrendszer elhagyjuk? Össze kell hoznunk az érdekelt birtokosságból a 66%-ot vagyis kétharmad többséget. Be kell ezt jelentenünk a mezőgazdasági kerület (Circumscriptia agricolă) főnökének, aki kiszáll a községbe, leszavaztatja az érdekelteket és a változtatást elrendeli kötelező erővel. Szép intézkedése a törvénynek, hogy a birtokosok számának kétharmadát követeli a változtatáshoz, tehát megóvja a kisgazdákat attól, hogy nagyobb birtokosok reájuk erőszakoljanak általuk jónak nem tartott rendszereket. Igaz, hogy viszont ugyanez az intézkedés kerékkötője lehet a haladásnak is egész kis (1—2 holdas) területekkel rendelkezők megakaszthatják az ugarrendszer megváltoztatását önző érdekből (pld. több juhot tarthatnak, mint amennyihez különben erejük, vagy joguk lenne).

A mezőgazdasági törvény 128. cikke közvetlen uton, valóságos büntetéssel sújtja az ugartartó községeket. Eddig is súlyos teherterhel volt az ugartartásnál az, hogy a gazdának fizetnie kellett az állami-, községi-, megyei adót birtokának az után az egyharmada után is, amely semmit sem termelt az ugarolás évében. Most a 128. cikk 30%-os adókedvezményt biztosít tíz éven keresztül mindazoknak a gazdáknak, akik 1 k. holdnál ($\frac{1}{2}$ hektár) nagyobb területet vetnek be a törvényben felsorolt takarmánynövényekkel, melyek között a zaboshükköny is ott szerepel. Sújtja ezenkívül a törvény 16. cikkének b) pontjában leszögezett intézkedés is. Ez a sajátságos törvénycikk a községi mezőgazdasági megbízott hatáskörébe utalja annak megállapítását, hogy a község gazdái mikor törjék le a kukoricát, de mentesíti e hatósági megállapítás alól a jó gazdákat, vagyis azokat, „akik területükön ésszerű vetésforgót alkalmaznak“.

Sokáig sorolhatnám még fel azokat az cko-
kat, amelyek az ugarrendszer ellen szólnak de
nem sok célja lenne. Jelen sorok első lépését
mutatják e rendszer megszüntetésének, amihez
mint alaphoz csatlakoznak a többiek. Ugarról,
zöldugarra térve át, olyan lépést tettünk, mely-
lyel semmit sem kockáztattunk. A rendszer ke-
reke elmozdult, nyomában jöhet a termelt bük-
kónyszéna felhasználásával a több állat, jobb
állat és több trágya, amin felépülhet a vetésfor-
gónak egy magasabbfoku kiépítése.

Az odvosi 241-es számú búza.

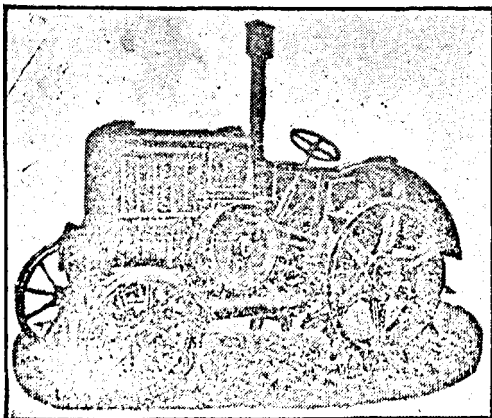
Irta: Patrubány Miklós (Marosbogát).

Aratás előtt minden gazda bejárja a ha-
tárt, szemléli buzájának fejlődését s hol
egyenként, hol pedig együttesen becslést esz-
közölnék. Ilyen alkalmakkor gyakran hal-
lani, — kivált idősebb gazdáktól — majd
meglátjuk a vállatásnál, ha zsákba kerül!
Bizony, bizony, ilyenkor sok csalódás éri a
gazdát, hol kellemesen, hol kellemetlenül.
Már búgnak a cséplőgépek, amelyek a gaz-
dáknak tulajdonképpen évi mérlegét csinál-
ják, — legalább is ahhoz nagyban hozzá-
járunk — s mondhatom, én is így jártam
az odvosi búzával, melyből kísérletképpen
vetettem 4 holdat. A cséplés a mérleget az
odvosi búza javára döntötte el. Hálásak le-
hetünk ezen búzafajtát nemesítő gazdátár-
sunknak, aki ezt a kiváló, igénytelen búzát
hasznos munkával járó nagy fáradsággal
előállította s abból, leirt tapasztalatomból ki-
folyólag, az odvosi búzának merek új nevet
adni, elnevezve „kisgazda búzájának“.

Az odvosi 241. számú búzát 1936 októ-
ber hó 20.-án vettem el, dohány után, mely
terület 1930-ban kapott istállótrágyát. Nagy-
yon kedvezőtlen időjárás folytán igen rossz-

szul lehetett megművelni. Csak egy szántást
tudtam adni s az is nagyon rögös volt, úgy
hogy többszöri tárcsázás és boronálással sem
lehetett elérni azt, hogy jó magháza legyen.
De ha nem hallottam volna, hogy ez a búza-
faj igénytelen, nem is kísérlem meg a vetést,
mivel az a véleményem, hogy csak jól meg-
művelt földben szabad magot elhelyezni, szem
előtt tartva azt a régi közmondást, „ki miut
vet, úgy arat“, tehát a rossz vetés — rossz aratás.
Sajnos, tavasszal az én búzám nagyon
szépen nézett ki, ritka és erőtlén volt, ugy-
annyira, hogy ki akartam szántani s csak is-
pánom rábeszélésére hagytam meg, aki az-
zal érvelt, hogy amugy is kísérletről van
szó. A szakkféle búzaboronával 4 alkalommal
boronáltuk meg s minden egyes boronálás
után a búza csodás fejlődést mutatott. Bok-
rosodott és erősödött, pedig a tavaszi időjá-
rás nem volt egészen kedvező, mivel április
hónapban csak pár napon volt 15 fok meleg,
a többi napokon pedig csak 4—5 fok között
váltakozott a meleg és 111 mm. esapadék
volt, mely csapadékot a négyszeri boroná-
lással tárolni tudtam. Erre szükség is volt,
mert május hónapban összesen csak 29 és
június hónapban pedig 52 mm. esapadékot
kapott. Júniusban egy nagy vihar összeku-
szálva, erősen leverte a búzát. Az aratást
viaszérésbe 1937 július hó 10.-én hajtottam
végre kaszával.

Miként fentebb említettem, itt is bebizo-
nyosodott, hogy megválnék a vállatásnál, mert
sem én, sem pedig más gazdátársam nem be-
csülte annyira, mint amennyit adott. Hol-
danként 19 mázsa 70 kg., melynek hl. sulya
80 kg. minden idegen magtól mentes 100 szá-
zalékos búza. Azt hiszem nem végzek meddő
munkát, amikor mindezeket gazdátársaim
tudomására hozom az 1937. évi őszi vetések
előtt s nagyon nagyon figyelmükbe ajánlom
a tavaszi boronálást, de csakis búzaboro-
nával.

Hofherr-Schranz-Clayton-Schuttleworth Rt., Budapest

„HSCS“ nyersolajmotorok, 89
„SUPERIOR“ acélvázás cséplőgépek, vetőgépek,
valamint az összes egyéb mezőgazdasági gépek
legtökéletesebb kivitelben.

Felvilágosítást nyújt:

Turnătorie de Fier și Fabrica de Mașini din Cluj S.A.

Secția: Mașini Agricole Cluj, Calea Regele Ferdinand 62.

Telefon No.: 2-92.

Az őszi búza vetése és annak előkészítése.

Irta: Bethlen Gábor gr. (Kolozsvár.)

Szeptember havával a gazdálkodás egyik legfontosabb szakához érkeztünk, az őszi búza vetéséhez.

A búza vetése, mint a gazdálkodással kapcsolatos összes tennivalók, körültekintést és tudást kíván, mert amennyiben a munkák közül bármelyik is elmarad, vagy rosszul lesz elvégezve, úgy az a jövő évi termésmennyiséget csökkenti s a cséplésnél szomorúan tapasztalhatja a gazda a mulasztások következményeit.

A búza alá történő munkákat a tarlóbuktatásban, a keverő és vető szántásban állapították meg. A keverő-szántás, az idő rövidsége miatt, vagy munkaerő hiányában elmaradhat, a másik kettőt azonban feltétlenül megköveteli a búza. A kukoricaföldeket is kétszer kell szántani. A borona használatát sem szabad elhanyagolni, mert általánosan elfogadott elv az, hogy szántás után közvetlenül jöjjön a boronálás.

A vetés idejét nagymértékben befolyásolja az éghajlat. Hűvös éghajlatú vidékeken korábban, e hó végén, október elején, enyhébb éghajlatú vidékeken pedig október hónap közepén és vége felé vessük el búzáinkat. A vetőmag tisztaságát és jóságát szinte felesleges megemlítenünk, azonban a csávázás elvégzésére hívjuk fel gazdáink figyelmét. A csávázást szárazon Arzopollal, csináljuk, mert így tökéletesebb, egyszerűbb és jobb munkát végezzük és biztosabb eredményt érünk el vele. A pácoló hordó használata megkönnyíti munkánkat, ennek hiánya azonban ne legyen akadálya a száraz pácolásnak, mert azt zsákban is elvégezhetjük. A zsákot félig búzával megtöltve, a szükséges mennyiségű Arzopollt ráhintve, alaposan átrázzuk és átkeverjük. 100 kg. búza pácolásához 20 dkg. csávázószert lehet használni s amennyiben ezt a mennyiséget pénzre átszámítjuk, 14 lejbe fog kerülni mázsánként a pácolás.

A vetés, hacsak lehetséges, géppel történjék, mert ezáltal vetőmagot takarítunk meg, az egyenletes szórás folytán egyöntetűen fog fejlődni és beérni a gabona s minőségileg is fölülmulja a kézzel vetetteket. A termelendő búzafajta is nagy jelentőséggel bír a vetés fejlődésére, minek következtében gazdáink mindinkább rátérnek a nemes búzafajták tenyésztésére. Az Erdélyi Gazdasági Egylet az idén is folytatja búzavetőmag akcióját s a kisczadák széles rétegei jutnak éghajlatuknak és a modern gazdasági követelményeknek megfelelő nemes búzafajtákhoz.

Az őszi mélyszántás.

Ha a vetőmagot szántatlan, vagy csak sekélyen felszántott földben vetjük el, akkor az új növény gyökérszete, ugyanazon földrétegen halad át, amelyet az előző növény már kihasznál. Hogy ezt megakadályozzuk és új tápanyagot biztosítsunk, végezzük el az őszi mélyszántást.

Ismeretes, hogy a növények csak vízben oldható tápanyagokat tudnak felvenni. Viszont, a talajban levő tápsók csak abban az esetben oldódnak vízben, ha levegővel érintkeznek. Miután, a fagy és a levegő alkalmas arra, hogy a talajszókat szabaddá tegye, s a levegő és fagy akkor érintkezik legbehatóbban a földdel, ha az ősszel mélyen fel van szántva; érthetővé válik, ennek nagy fontossága. Csak egy esetben porlik el még finoman a talaj, nevezetesen, ha nyáron nagy és tartós szárazság után, kiadós eső következik, s földünket, ilyen eső után, felszántjuk és elboronáljuk. Ezen felsorolt érvek mellett — természetesen — sose feledjük el, az őszi szántás víztároló hatását, minek különösen a száraz esztendőben van rendkívüli hatása a termés eredményére. Az őszi mélyszántással nyerstalajt szoktunk a föld felszínére felhozni, mely azonban, a tél következtében elmálik, s ezáltal gyarapítja a föld tápanyagmennyiségét. A mélyszántásnak tehát ősszel van az ideje, miáltal bevonjuk az alsó, pihent talajrétegeket a termelésbe, s raktározzuk a téli csapadékot a következő évben termelendő növények részére.

Fajtiszta,
fajazonos, szavatolt csiraképességű
eredeti erfurti, hollandiai és dániai

Főzélék
Zöldség
Virág
Fű és
nemesített
takarmány
és répa

MAGVAK

„TRIFOLINO”

magtermelés és magkereskedés

Cluj, Piața Mihai Viteazul 38. szám.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk.
Arjegyzék ingyen. -0

Biztosítsunk
a mi intézetünknel, a

Minerva

Népszerű feltételek!
Olcsó díjak!

Biztosító Rt.-nál, Cluj.

Irányelvek a juhok tenyésztésénél.

Irta: Szeghő Dénes, az E. G. E. állattenyésztési felügyelője (Nagyenyed).

Az utóbbi években általános volt a panasz, hogy a juh tenyésztésével bibelődni nem érdemes, mert az nem jövedelmező. Ez a megállapítás nem volt egészen igazságtalan mindaddig, míg a gyapjuárak nyomottak voltak. Amióta azonban a legalacsonyabb gyapjuárakat évenként rendelet törvény határozza meg, ez a kifogás elesik. Manapság tehát már jobban állunk, mert ha a juhot főképpen hármassal tenyésztjük: gyapju, teje és húsa miatt tenyésztjük is, még más érdekeink is fűződnek a valóban hasznos állatfaj tenyésztéséhez. Így haszonnal tenyészthetjük a juhot mindenütt, ahol sok a szalma s ahol más állatok által alig értékesíthető szárazabb, kopárabb legelőket, tarlót és ugart kívánjuk a juhval hasznosítani, amely a legnagyobb mestere az ilyen területek és kisebb tápértékű tagok kihasználásának. Értékesíthető még a juh, mint tenyészállat is, a talajtrágyázás tekintetében pedig igen sok helyen megfizethetetlen hasznot hajt.

Ilyen kecségető kilátások mellett, újra bele kell fognunk a juh okszerű tenyésztésébe. Alaposan fel kell készülnünk az új küzdelemre, meg kell állapítanunk, mi előnyös a sikerre és azt fejleszteni, tökéletesíteni kell, de nem szabad elhanyagolni azt sem, ami hátrányos és türelemmel, kitartással javítani, selejtezni kell, hogy a felismert és elkövethető hibákat elkerülhessük, vagy kiküszöbölhessük.

A gyapju jelentősége és jövedelmezősége.

A juh nyerstermékei között legfontosabb szerepe a gyapjunak van, egyfelől, mert ennek ára döntő módon befolyásolja a tenyésztés jövedelmezőségét, másfelől pedig, mert mint közszükségleti cikk, jelentőség tekintetében közvetlenül az elsőrendű élelmiszerek után következik. Amíg az emberiség fennáll, gyapjura mindig szükség lesz és ez a szükséglet mennyiség és minőség tekintetében

mindenkor egyenes arányban növekszik a népek értelmiségi fokával. Nem szabad elhanyagolni a gyapjut a háziipari készítmények érdekében sem. Ha tehát sok és jó minőségű gyapjut akarunk termelni, akkor a tenyészanyagot, mint gyapjutermeleő egyedeket, helyesen kell kiválasztani és takarmányozásukat is ennek a hasznosításnak, mint főcélnek, a szolgálatába kell állítani. Ugyanez a cél kívánja meg azt is, hogy juh-tenyésztőink egyesületekbe tömörüljenek, mert az ilyen csoportosulás gyorsabban és nagyobb sikert biztosít, mint ha az egyes tenyésztők szórványosan, külön utakon igyekeznek tenyészteiket javítani s a gyapju-termelést magasabb szintre emelni.

A juhajták.

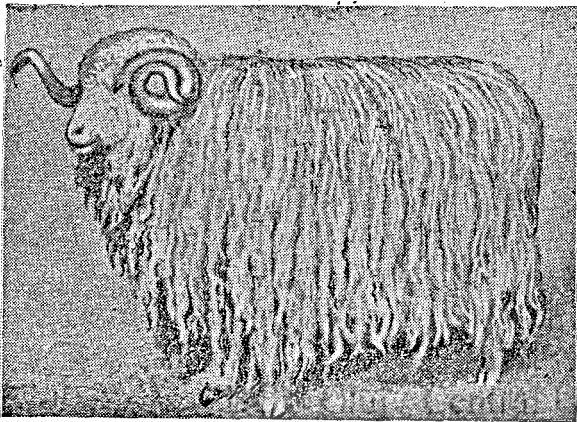
Románia juhállománya kb. 13 millió; ennek legnagyobb részét a nálunk is legelterjedtebb racka (curkán) és a cigája képezi. Az ország különböző részein tenyésztenek még Merino és Friz juhokat. A földművelésügyi minisztérium az utolsó években kezdi felkarolni a Karakul juh tenyésztését.

A racka (curkán) juh legtöbbször fehér, de a fekete — és az Ókirályságban különösen a bárányok prémjéért — a szürke színű is igen kedvelt. Gyapja nemes, kevés, 1.5—2 kg. súlyú és 12—30 cm. hosszú, vastagszált, míg átmérője 34—45 ezredmilliméter. Csak durva minőségű daróc- és pokróc-szövet készítésére, szőnyegszővésre alkalmas. A gyapju ára kg-ként 49—52 lej. A racka (curkán) juh emellett alacsony növésű is, mert a tenyésztésre szánt egyedek kiválasztására semmi gondot nem fordítanak, sőt legtöbbször vérfertőző rokontenyésztést üznek, mely eljárásnak hibái közül legszembetűnőbb az elesenevészedett, rosszul alkotott testforma. Ennek megfelelőleg, húsa és teje is kevés, bárányai könnyűek és lassan fejlődnek. Ugyanez áll a rackára is.

A rackánál (curkánál) jóval nemesebb fajta a cigája, melynek több változatát ismerjük: a teljesen fehérét, a fekete fejű és fekete lábú fehérét, a rozsdavörös fejű, ugyanilyen lábú fehérét és a feketét. Leg-

inkább az ókirállyági sikságon, Moldovában és Dobrudzsában terjedt el, de kisebb falkák nálunk és a Bánságban is találhatóak.

A cigája jól fejlett, nagytörzsű, elég jó küllemű juh, bundája tömött és jól zárt, gyapjutermeleése 3—4.5 kilogramm, a fürt hossza 7—11 cm. és vékony, hullámos, mindamellett erős, rugalmas, szálvastagsága 31—33 ezredmilliméter között váltakozik, mely már szövet gyártására is igen alkalmas és keresett. Ára kg-ként 65—75 lej között tartott. Husa izletes, teje zsíros, átlagban 900—950 gramm.

¶Két éves racka (curkán) kos.

Az itt felsorolt tulajdonságok a cigája juhot nemcsak tiszta vérben való tenyésztésre teszik alkalmassá, hanem a curkán nemesítésére is.

Az okszerű állattenyésztésnek alapja a helyes kiválasztás (bírálat, selejtezés) lévén, röviden rámutatok azokra a teendőkre, melyeket juhtenyésztő gazdatestvéreinknek a jobb jövedelmezőség érdekében elmulasztaniok nem szabad.

A cél, amit a juhos gazda maga elé tűz és elérni törekszik, lehet gyapju-, hus-, tejtermelés és tenyészállatnevelés, vagy ezekből több együttesen is. A fajta és egyed megválasztásánál azonban nemcsak szak tudásával és anyagi erejével kell számolnia, hanem takarmánykészletével is. Legcélszerűbb a **tisztavérben** való tenyésztés, amikor egy és ugyanazon fajtájú himet és nőtényt párosítunk, de sikeresen üzhetünk **keresztzést** is, amikor a pl. kisebb értékű curkán vagy racka anyákat cigája kossal párosztatjuk, utódaikat felneveljük és ugyanecek cigája, de más, nem rokon tenyésztehből eredő kosok felhasználásával, fokozatosan tovább nemesítjük addig, míg kitűzött célunkat elértük.

A fajták kiválasztása.

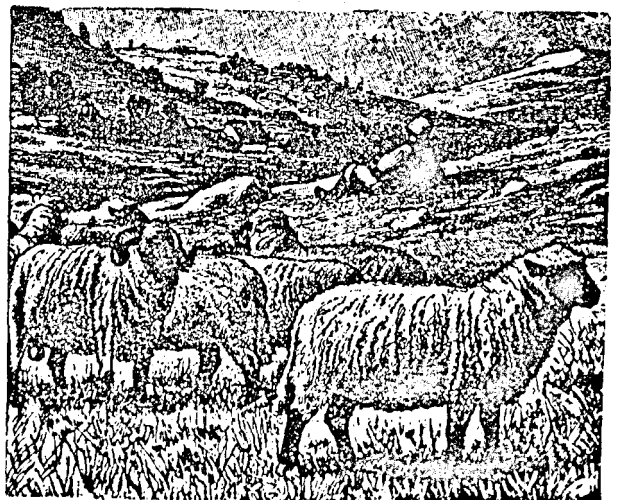
A sikerhez az szükséges, hogy a **tenyészállatok a fajtának színejavából valók legyenek**, mert csak minden tekintetben szép és jó anyáktól és kosoktól és csak szakszerű gondozás esetén várhatók jó bárányok; csak ilyenektől nyerhető gyapju, hus és tej kellő mennyiségben és minőségben.

Legyen a tenyészállat egészséges, hibátlan, erőteljes, jó alkatu és nemző szervű, másfél éves kornál nem fiatalabb s valamely híresebb, jobb nyájból származó és egy a kos, mint az anyja, viselje magán nemesek fajtájának jól ismert jeleit, hanem azokat az ismérveket is, amelyek him, illetve nőtény voltát szembeszökően és összhangzatosan feltűntetik.

A fent ismertetett fajtákhoz tartozó juhoktól a gyapju tömege mellett annak jó minőségét is megkívánjuk, azért minél sűrűbb és hosszabb növésű a racka nemezes gyapja és minél tömegesebb, súlyosabb és finom, hullámos szálú a cigája gyapja, annál jobb és értékeesebb.

Arra való tekintettel, hogy tömeges bunda csak nagy, formás testen növekedhet, tenyészállatainktól megkívánjuk a nagy és jól fejlett, arányos testalkatot; nagy és mirigyes tapintatu tőgy, jó tejtermelőképeséget helyez kilátásba.

A kimustrálást vagy selejtezést már a szopós bárányokon kezdjük meg és az elválasztottakon hajtjuk végre. Kiselejtezendő minden, a szaporításra nem alkalmas, tenyésztési célunknak meg nem felelő állat, akár öreg, akár fiatal. Ezeket később, mint hizott bárányokat vagy ürüket, mustra anyákat adjuk el, vagy sovány állapotukban értékesítjük. Szigorú és szakértelem nélkül selejtezést, valamint szép és jó tenyésztehet

¶Cigája juhnyél részlet.

elképzelni nem lehet. A szaporulatból tehát a legjavát kiválogatjuk elsősorban magunknak a kiöregedettek pótlására, esetleg arra, hogy mint tenyészállatot, másnak eladjuk.

Egymással közeli rokonságban levő tenyészállatok pároztatása után idővel sátnya, rossz és kevés bárány esik, tehát 2—3 évenként be kell szereznünk vérfriessítő kosokat más, a sajátunknál jobb, vagy legalább is egyenértékű tenyészetből, hogy a vásárolt kos nyájunk tulajdonságait javítsa, vagy legalább is fentartsa.

Akár durva, akár finom gyapjut termel juhunk, azt fel lehet használni s-hogy megnyerhessük, le kell azt nyirunk. Ma már legtöbb helyen még a finom gyapjut is szennyesen nyirják, mert a gyári mosás jobb és talán olcsóbb is; különösen a kemény, salétromos vízben való mosás árt a gyapjunak, azt törékennyé teszi.

A nyirást rendszerint évenként egyszer, a melegebb idő beálltával, ellés után végezzük, de ha tulkorán nyirunk, arra is ügyelnünk kell, hogy a durva bánásmóddal az anyákon elvetélést ne okozzunk; a juh ugyanis igen hajlamos az erőművi okból származó elvetelésre. Akár juhnyiró ollóval, akár géppel nyirunk, az állatok ürülékét össze kell szedetni és a bunda fölösleges szennyeződését el kell kerülni. Nem szabad az állat bőrét összevagdalni, mert az így okozott sebek könnyen fertőződhetnek, de azért sem, mert a hegyszövet fölött csak szőr, vagy durva minőségű gyapju növekedik. Többől, simán és ne lépcsőzetesen nyirjunk, mert így egyrészt több gyapju kerül le, másrészt a sima nyirás előnyös formát ad a nyírott felületnek és a következő évi bunda zártságát is kedvezően alakítja. A bundát helyesebb egészben lenyirni, mert így jobban értékesíthető s a gyapju minősége is könnyebben vizsgálható. A legértékesebb gyapjut sorrendben: 1. a lapockák, 2. az olda-

lak, 3. a nyakoldalak, 4. a hát és az ágyék, majd 5. a koncok fölött nyerjük. (Lásd az ábrát.) A lenyirt bundát vágott felületével kifelé fordítva hajtogatják, kötözik, zsákolják és száraz, szellős helyen őrzik meg az eladásig, vagy a feldolgozásig.

A gyapjuhozam (bunda) súlyát több körülmény határozza meg. Nagy testen és sok, finom ráncot képező bőrön, különösen, ha az jól és sűrűn van hosszuszálú gyapjuval be-növe, a bunda is nehezebb, mégis azonban minél finomabb a gyapju, annál kisebb a bunda súlya.

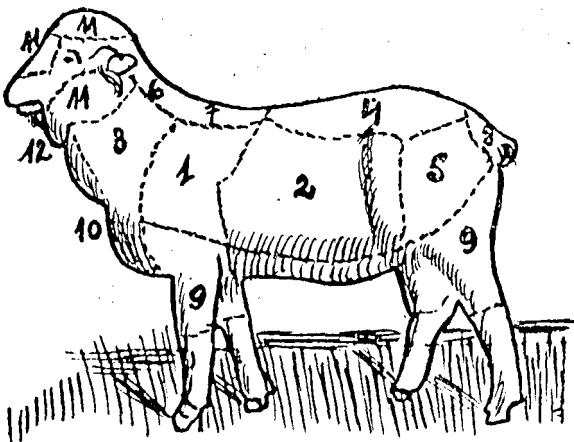
A takarmányozás kérdése.

A takarmányozás ugyancsak befolyásolja a gyapju minőségét és mennyiségét. Zsinórmértékül szolgáljon, hogy akkor helyes a takarmányozás, ha a juhok mindig jó husban vannak. Ha tehát a gazda juhai leromlását látja, nyujtson több és jobb takarmányt, mint előbb.

A legelő a legtermészetesebb és a legolcsóbb táplálék. Gyapjuterelő juhok jó, keményszálú, illatos füvelő terület, míg a tejelő juhok dusabb, kövérebb legelőre kell. Jó legelő egy hektárján 7 hónapos legeltetés mellett 20—25 juh is megél. Célszerű a legelőre járó tenyészetet kisebb csoportokra, falkákra osztani és külön járatni az anyákat a szopósakkal, külön a kosokat az ürükkal, ismét más csoportba a bárányokat. Legelőre járó juhok napi sószükséglete 4—10 gramm, mészből és foszforsavban szegény talaju legelőre járó állatoknak a konyhasón kívül: bárányoknak 5—15, tejelő juhoknak 10—30 gramm szénsavas, illetve foszforsavas mész adagolása előnyös.

Télen a takarmányozás alapja mindig a szalma és emellett kevés abrak. Ez tökéletesen biztosítja egy gyapjuterelőt, mint a vehem kifejlődését. Legszívesebben fogyasztják és jól értékesítik a hüvelyesek szalmáit és ha szalmából korlátlan mennyiség áll rendelkezésünkre, akkor még 1 kg. búzakorpa és 0.2 kg. lóbab vagy napraforgómag, esetleg 0.9 kg. réti széna és 0.25 kg. búzakorpa, avagy 0.5 kg. réti széna mellett 0.4 kg. zabpelyva és 0.1 kg. repcefogácsa, ennek hiányában 1 kg. réti széna és 1—1.5 kg. takarmánycukorrépa igen jó husban tartja juhainkat s így a vemhek fejlődését, mint a gyapju növekedését egyaránt elősegíti.

Hágó kosnak napi 1 kg. réti széna, 0.5 kg. lucernaszéna és 1 kg. zab legyen a takarmánya; később, hágás után, a zabot csökkenteni lehet, de szalma ezeknek is korlátlan mennyiségben álljon rendelkezésükre

A gyapju értékesítése.

Szólnom kell még néhány szót a gyapju értékesítéséről is.

Ez a probléma nálunk az utóbbi években kielégítően oldott meg és így az elkallódástól mentett meg jelentős értékű nemzeti vagyont azáltal, hogy a földművelésügyi miniszter javaslatára a kormány megtiltotta a gyapju behozatalát, és így közvetett módon a belföldi gyapju felhasználására kötelezte a posztógyárakat. A legalacsonyabb gyapjuárak évenkénti megállapítása is a belföldi tenyésztők érdekeit szolgálja, de legfőképpen a gyapjuértékesítő hivatal létesítése és a közvetítőkereskedelem

kizárása hasznos, végül az a múlt évben hozott minisztertanácsi határozat, melynek értelmében az állami szállításokra kiirt versenyárgyalásokon csak olyan posztógyárak vehetnek részt, melyek igazolják, hogy a belföldi tenyésztőktől egyenként és legalább 2 millió kg. gyapjut vásároltak.

Ha ezeket a rendszabályokat szigorúan és következetesen fogják alkalmazni, ha a juhtenyésztők egyesületekbe tömörülnek és megszervezik a gyapju-aukciókat (árverések), az előleg és hitelnyújtást, sőt talán még a feldolgozást is, a juhtenyésztés gyors fejlődésére és nagyobb jövedelmezőségére van kilátás.

A silókészítés.

A „Gazda“ 1936. évi szeptember és októberi, továbbá az 1937. évi áprilisi számaiban részletesen foglalkoztunk a hideg erjesztéssel, illetve a silókészítéssel. Jelentőségéről nem szabad megfeledkeznünk, hiszen felszeccskázva alaposan megtaposva és a levegőt kizárva bármilyen zöldtakarmányt a lehető leggazdaságosabban lehet eltenni. Értesüléseink szerint a gazdák azonban idegenkednek a siló gondolatától is, mert azt hiszik, hogy az elkészítése anyagi teherbíró képességükön jóval tulmenő áldozatokat követel.

A mellékelt ábra azt a silót ábrázolja, ami gróf Teleki Adám felsőújvári gazdaságában készült el a „Gazda“ 1937. április 1-i számában a 118. oldalon megjelent utasítások alapján, szigorúan alkalmazkodva az előírásokhoz. Ebből kitűnik, hogy a silókészítést aránylag nagyon olcsón meg lehet oldani, tehát nincs ok az idegenkedésre és az első kísérlet után minden gazda megállapíthatja, hogy a siló eltevésből óriási haszna származhatik.

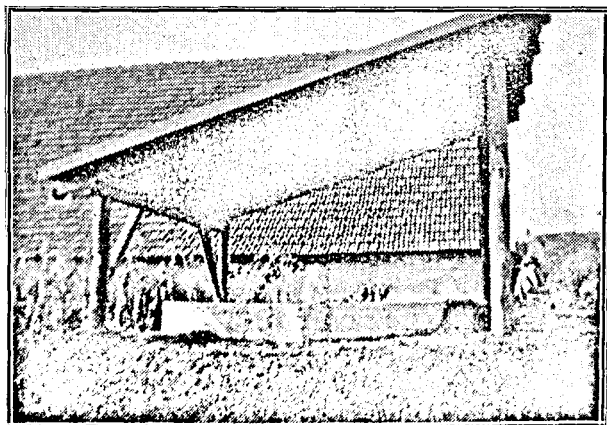
A gr. Teleki Adám felsőújvári gazdaságában a következő módon készült el a siló, mely 260 mázsa takarmány befogadására alkalmas. Mérete: kör alakú három méteres átmérőjű és négy méter mély. Nyolevan cm. mélységre 30 cm.-es szélességű cement körfalat csináltak 1:10 aránnyal. Amikor elkészült a körfal, ehhez a mérethez deszkából 1 méter magasságú kettős körfalat ácsoltak félhosszának megfelelően és ebbe öntötték a cementet, ugyancsak 1:10 arányban. A föld felett tehát a silónak 1 méteres cement körfala van, amelyben 25 cm.-es távolságra 7 milliméteres vasdrótot helyeztek el. Ezután 3 méter mélységig kiásták a földet s az oldalakat 1:5 arányban cementtel bevakol-

ták, míg az alját 20 cm. vastagságú agyaggal jól ledöngölték.

A siló elkészítésének költségei a következőképpen oszlanak meg: a kőműves elvállalta a beton munkát és földmunkát

	700 lejért.
10 napszám, mint segítség, napi	
30 lejjel	— 300 lej
Régi használt deszkát vettek	
igénybe, amelynek az ára kb.	200 „
11 zsák 60 kg.-os cement a	
156 lej	— — — — — 1716 „
7 milliméteres vasdrót	— — 320 „ értékben.
Összkiadás	— — 3236 lej

Ez a méretű siló nagyobb állattartó gazda részére felel meg. Az a kisgazda viszont, aki kevesebb állat részére óhajt silót építeni, lényegesen kisebb kiadással tudja azt megépíteni. 200 teli takarmányozási napot számítva, napi

A gr. Teleki Adám felsőújvári gazdaságában készült siló.

25 kg. fej adaggal 50 mázsa erjesztett takarmány szükséges egy állat részére. Egy m³-ben pontosan 750 kg. takarmány van. Ki lehet számítani, hogy hány állatnak, milyen nagyságu silót építsünk. A fenti számítás alapján is láthatjuk, hogy a kiadás már egy éven belül megtérül abban a tápanyag értékben, amit a hideg erjesztési eljárás által megóvunk a pusztulás-

tól. Az idei esős ős nagy gondot okozott a gazdáknak a takarmányok szárításával, felgyűjtésével és betakarításával. A rossz idő miatt rengeteg takarmány érték pusztult el a munkálatok folyamán. Minden gazdának meg volna könnyítve a takarmány eltevése, ha állatállományának megfelelően hideg erjesztésre alkalmas vermek állanak rendelkezésére.

Az E. G. E. angol húsertés akciója.

Azokon a vidékeken, ahol belterjesebb tejtermelés folyik, ahol gazdáink a fölözött tej nagy takarmányértékével tisztában vannak és azt növendékállat nevelésére, legelső sorban sertésnevelésre használják fel, a múlt év őszén kísérletképpen megindult az E. G. E. angol húsertés-terjesztő akciója. Kiosztásra került 50 darab tisztavérű yorkshiri, fiatal, hasas koca, amelyek előzőleg sertéspestis ellen be lettek oltva.

Údvarhelymegyében 11 koca, Kisküllőmegyében 8 koca, Tordaaranyosmegyében 12 koca és Marostordamegyében 19 koca lett kiosztva, a következő feltételek mellett. Minden kiscgazda, aki ilyen kocát kapott, kötelezte magát annak szaporulatát hat hónapos korig felnevelni, úgy hogy azok e korban darabonként 60 kg.-os súlyt érjenek el. Midőn a süldők a hathónapos kort elérik, úgy az E. G. E. annak felét kiválasztván, átveszi. A szaporulat másik fele és az anyakoca, ennek ellenében, a vállalkozó kiscgazda tulajdonába megy át, minden további ellenszolgáltatás nélkül. A szaporulatot, a vállalkozó kiscgazdáét is, a fejlődés folyamán az egyesület sertéspestis ellen beoltatta.

Az első átvétel e hó elején megtörténik. Az átvett süldők, amelyeknek természetesen a zöme koca, továbbtenyésztésre a késő ős, illetve tél folyamán ismét ki lesznek osztva kiscgazdáinknak.

Az első évi kiosztás mérlegét az alább következő beszámoló tárja fel. A kiosztott 50 koca közül 40 rendszeren leellett, 5 megfordulván, újra lett bugatva és most szoptat, hizóban van 1, eladva 1, elhullott 3.

A jelenleg szopós malacokon kívül, született 173 kan és 150 kocamalac, ezekből elhullott 39 kan és 31 kocamalac. Átvételre, illetőleg felezésre kerül 253 süldő. A reáeső felerészből 100kocasüldőt és 3 kant továbbnevel az egyesület, a többi értékesítve lesz.

Miután az átvett kocasüldők a szükséges kort elérték, fel lesznek bugatva és mint fiatal hasakocák kerülnek kiosztásra. Minden remény megvan arra, hogy igénylő kiscgazdáink között a késő ős folyamán, illetőleg a tél elején, már 100 darab kocát osztha-

tunk ki. A jövő évben, Isten segítségével, szépszámu koca fog rendelkezésünkre állani, úgy hogy akciónk komoly méreteket öltvén, eleget fogunk tehetni a folyton növekvő igényeknek.

Egyesületünk a húsertés akció teljes sikere esetén, ugyanazt meg fogja kísérelni a mangalica sertésfajtával is, tekintve, hogy kiscgazdáink körében ez akció megindítása érdekében mozgalom indult meg.

Az E. G. E. ama törekvésének sikere esetén, hogy kiscgazdáinkat fajtiszta sertésanyaggal lássa el, gyönyörű, ideális példája valósul meg annak, hogy a vállvetett, közös munka milyen értékes gyümölcsöket hozhat. Hiszen az, hogy legtöbb gazdánk udvarában értékes sertésanyag és nem szedett-vedett kores lesz található a jövőben, nemcsak a kezdeményező egyesület érdeme és büszkesége lesz, hanem ugyanolyan mértékben azoké a kiscgazdáké is, akik vállalkoztak, gazdatársaik érdekében, a gondolat gyakorlati kivitelére, szorgalommal, becsülettel és lelkesen.

Az E. G. E. székelyföldi akciója a juhállomány minőségi feljavítására.

Egyesületünk különösen szíven viselvén a csiki és gyergyói juhállomány minőségi feljavítását, azzal kezdette meg, egyelőre szerény méreteken akcióját, hogy 45 darab állami tenyésztőből származó, tisztavérű cigája kost vásároltatott közegei útján, az örömmel Szlobozián, darabonként 1250 lejes árban.

Ezek a kosok a csikszeredai, csikesicsói, borzovai, csiksomlyói, csikesekefalvi, kászonalitzi, ditrói és szárhegyi székely juhok gazdák kiöregedett racka kosaiért lesznek eserbe adva. Minden öt kos részére egy 200 anyajuhból álló nyáj lesz összeállítva, tehát 1800 darab anya és szaporulata lesz jövőre bizonyos fokig ellenőrizve. A keresztezésből származó kosbárányok tovább tenyésztésre való felhasználása meg lesz tiltva. A csikmegyei mezőgazdasági kamara is támogatja akciónkat és szintén oszt ki cigája kosokat.

Baromfitenyésztés.

Irta: **Finta Andor** (Torda).

A „Gazda“ előző számában foglalkoztunk a baromfitenyésztés jövedelmezőségének kérdésével. Most pedig elmondjuk, miképen szerezhettünk jó baromfiállományt saját fáradságunkkal. Feltéve, hogyha a baromfiakkal meg vagyunk elégedve, (ki ne lenne megelégedve, mikor uton-utófélen azt hallhatjuk: Az én tyukom minden nap tojik, nagyszerűen költ és kitűnő csibenevelő.) — Akkor megfigyeljük, melyik az, amelyik a legtöbb tojást tojja. Ennek a tojásaiból keltetünk és hagyunk kakasokat, mert a kaka-

sok a jó tojóképességet feltétlenül örökítik utódaikra. Itt azonban lesz egy kis hiba és ez az, hogy csak mi vagyunk megelégedve állományunkkal. Hibánk a következőkben magyarázható. Tudjuk ugyanis, hogy a kotlás előtt körülbelül 8—10 napig már nem tojik a tyuk, kotol 21 napig, vezeti a csibéket 50 napig, sőt egy még tovább is, így tehát 80 napon keresztül egyáltalában nem ad tojást és ezt kétszer teszi meg évenként, így legfeljebb 200 nap maradna tojás rakásra, de ebből is pihenésre, megszakítá-

Kelés ideje ..... Tojó év ..... Apaállat jelzése ..... Anyaállat jelzése ..... Lábgyűrű száma .....

Szárnyjelző száma ..... Testsúly ..... Testalak ..... Szín ..... Tojássúlya ..... Tojásszine .....

Jegyzések: | = tojás, ⊕ puhahéjú tojás, × kotló, □ tojáson ül, ve = veret, v. = vedlik, + elhullott, l. = levágva, e = eladva.

November		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	12		
December																																			
193	Átlagsúly	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Tojás-hozam havonta	Tojás-hozam összesen	
Január																																			
Február																																			
Március																																			
Április																																			
Május																																			
Junius																																			
Julius																																			
Augusztus																																			
Szeptember																																			
Október																																			

Párosítások .....

Megfigyelések a tojások kelése körül .....

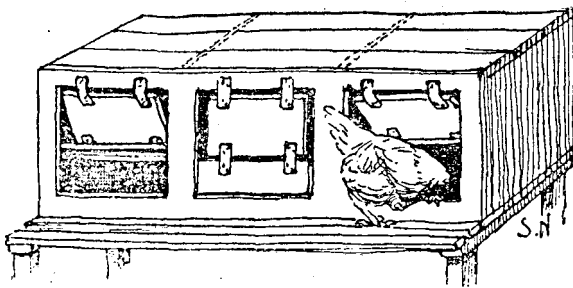
Megfigyelések a tenyésztő alatt .....

Kikelt csibék .....

Csibék életereje .....

sokra hideg időre leszámíthatunk 50 napot. Így marad 150 tojásnap és ha mindennap megadja a tojást, akkor is legfeljebb 150 tojást tojik, már pedig ez kevés, az ilyen tyúk igazán csak szükséges rossz az udvaron, ez már hasznot nem hajt. Az a haszontyúk, amelyik 150 tojáson felül rak tojást évenként, ott minden tojás tiszta haszon. Ekkor azonban, hogy kiválaszthassuk a legjobbban tojó tyúkjainkat, szükséges a lelkiismeretes, pontos ellenőrzés. Ez kétféle lehet: Kitapogató, vagy csapófészekkel való befogás. Ezenkívül ismernünk kell egyenként is tyúkjainkat, mert ha azok a multkoriai szerint mind vörösek, sárgák, fehérek, stb. nehezen különböztethetők meg. Ezért megjegyezzük őket, keresztlevelet adunk, ez a keresztlevél a számokkal ellátott lábgyűrű, vagy a számjelző táblácskák. Már most egy féliv papíron elkészítjük az itteni minta szerinti tojáshozam táblázatot.

Ezen a táblázaton a megfelelő napon függőleges vonallal jelezzük a tojást, vízszintessel az üres napokat. Így pontosan megtudhatjuk az év zárásával, hogy melyik tyúknak, mennyit, milyet tojt. Ez a táblázat az alfája és omegája a modern tenyésztésnek. Ez a darab kenyér, amire szükségünk van. Ebből tudjuk meg, hogy melyik tyúknak a legjobb tojó, legnagyobb sulyu, stb. Ennek a tojásait ültetjük. Innen hagyunk kakasokat. Így válogatva évről-évre elérjük, hogy állományunkból kiválogatjuk a legkiválóbbakat, de itt figyelmeztetnünk kell, hogy az így kiválogatott egyedekben időnként vérfrissítés céljából idegen állatokat kell vásárolnunk vagy cserélnünk, de csak legmegbízhatóbb tenyésztőből, aki a fenti táblázattal igazolni tudja állományának ellenőrzését.

Csapófészek. Két darabból, borszoletekkel összefűzött ajtókkal, amely feltámasztható. A bebújt tyúk után lezárul.

Ez az út a tanulni vágyóknak való. A rövidebb, ha megbízható tenyésztőtől vásárolunk tenyészanyagot, aki már ezen a fáradságon tulcsesett. Igaz, hogy ezt meg kell fizetnünk, de ne sajnáljuk a tenyészanyagáért a pénzt, mert ez hamarosan megtérül a sok fáradságtól való mentesüléssel és a tenyészanyagok egészséges voltával.

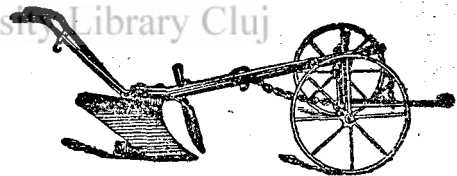
Tudnunk kell ugyanis, hogy látszólag egészséges állomány is lehet sulyosan fertőzött beteg. Ilyen betegség a fehér hasmenés és a tuberkuló-

zis. Ezt azonban teljes bizonyossággal csak laboratóriumi vizsgálattal lehet megállapítani. Fertőzött állományunkkal ne kinlődjünk, ok nélkül, fáradunk és a végén elkedvetlenedjünk. Ma már az állam gondoskodik arról, hogy erre a célra szakképzett állatorvosok állanak kerületenként rendelkezésre, aki hívásra udvarunkon megjelenik, néhány lejért elvégzi a vizsgálatot és biztosan tudjuk, hogy megvizsgált állataink egészségesek vagy sem. Lelkiismeretes tenyésztő évenként kétszer vizsgálattja állatait, még akkor is, ha nincs beteg, mert egy nonusvér beteg állat, vagy piacról beszerzett vágó állat könnyen megfertőzheti az állatállományt. A vizsgálat elmaradása könnyen veszélyeztetheti az eddigi összes fáradságot és befektetett tőkét.

Az ilyen tenyészetek viselhetik ezt a címet: „Államilag ellenőrzött tenyészet”. Innen vásároljunk. Természetes, hogy innen is kell kérni a tojáshozam táblázatot, mert az mutatja, hogy a vásárlandó tenyészanyag milyen minőségű.

SACK EKÉK

és azok szerelvényei

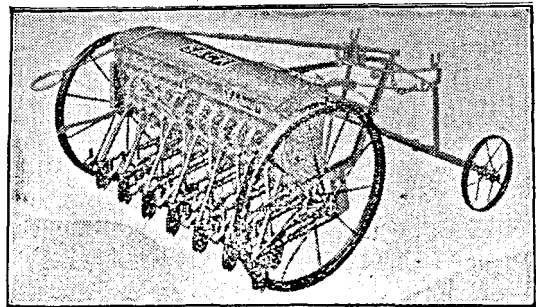

81

SACK Gyomirtó fésű

országszerte kipróbálva és számos elismerő nyilatkozattal.

SACK VETŐGÉPEK

Évtizedes tapasztalatok alapján teljesen acélból készült. Vezetéséhez elegendő egy ember. Pontosan vezet. Egyszerű beállítás. A gép pillanatok alatt kiüríthető.

A gondos gyártást és évtizedekig tartó minőséget a **Rud. Sack** név garantálja.

Díjtalan felvilágosítást nyújt: **Klusch János, Cluj**

Str. Masaryk 21. Telefon 512.
és Str. Regele Carol II. 106.

Gyümölcszedés és raktározás.

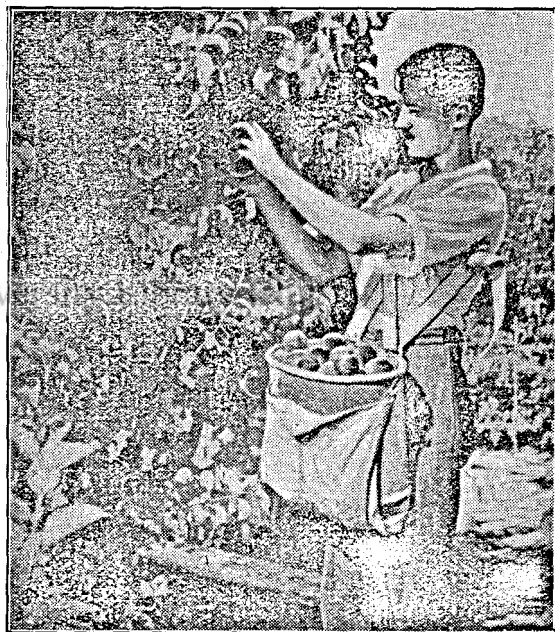
Irtá: Korponay Kornél (Feketefalu).

A gyümölcszedésnél az első és legfőbb kérdés: mikor szedjük, vagyis mikor éri el a gyümölcs azt az érési fokot, amikor a leszedés a leggazdaságosabb, mert a tulkorai szedés ép oly hátrányos, mint a tulkésői. A tulkorai szedésnél a gyümölcs cukortartalma, valamint zamatja teljesen kifejlődve s így nem érte el értékének tetőpontját, tehát rövidesen komoly súlyvesztést szenved. A tulkésői szedésnél a gyümölcs cukortartalma fogyóban van, sulya is tulment a kulminációs pontján s azonkívül a tulérett gyümölcs a legkisebb szél, vagy különösen eső esetén — a nedvességtől szárának egy ághoz való tapadása meglazul — rohamosan a földre esik, s már csak mint selejtes gyümölcs ipari feldolgozás utján, de nem teljes értékben hasznosítható.

Komplikálja a szedés időpontjának megállapítását az is, hogy nem minden gyümölcsfajnál egyforma körülmények között áll be és pedig a cseresznye, meggy, őszibarack meg a szilvafajok a fán érnek meg. De míg a cseresznye és meggy csak teljes érett állapotban — amíg nem kezd lágyulni — szállítható, addig különösen az őszibaracknál és szilvánál a szedés időpontja kétféle, aszerint, ahogy azt felhasználni akarjuk helyben való fogyasztás vagy különösen a szilvánál — izbefőzés vagy aszalás céljaira. A teljesen érett csak kissé is a fán megpuhult őszibarack már nem szállítható s fogyasztásra is legzamatosabb, ha azt egy nappal a teljes érés előtt szedjük le s vékony rétegben, másnapig utóérni hagyjuk. A szilvát, ha azt szállítani akarjuk, szárával együtt, pár nappal a teljes érés előtt s lehetőleg abba a kosárba vagy ládába szedjük, amelyben azt szállítani akarjuk, nehogy a hamvassága az átrakás utján letörlődjék, mert a hamvasságnélküli vöröses szilva nem tetszetős s a kereskedelemben a „rókák”-nak nevezett vörös szilvák csekély értékűek. Az iznek, szesznek vagy aszalásnak szánt szilvát a fán hagyjuk teljesen megérni, mert az ilyen szilvának cukortartalma teljesen ki van fejlődve, annak lezárása egyszerű, s ha egyszer egy bizonyos érési fokon tul van az esőtől sem reped fel. 1902-ben nagy szilvatermés volt és nem győztem annak aszalását, úgy hogy a termés egy része a meleg időben a fán ráncosodott meg s ebből a szilvából — nedvességének egy része már eleve lassan elpárolgott — lett a

legszebb aszalvány s az aszalási idő a szokásos 17—18 órától 12—13 órára csökkent, ami nagy idő, fa és munkamegtakarítást jelentett.

De itt van szeptember, tehát az alma és körte különösen a téli fajok szedési idejének a megállapítása a legfontosabb. Végezzünk először a körtékkel. A legtöbb körtefajtát, különösen a nyáriak és ősziak, ha tulkésón szedetnek le

Házilag is elkészíthető szedőedény.

óriásit veszítenek izletességükből. Legjobban lehet ezt megállapítani a Vilmos körténél, amely ha tulkérett is s ha tul nagy szél nem fuj, nem esik le a fájáról s az ilyen körte teljesen iz és zamat nélküli lesz, míg a teljes érés előtt 3—4 nappal szedett Vilmos körte kapja meg néhány napi raktározás után a jellegzetes, csodálatos zamatját. Látjuk ezt más pl. Hárty vajkörte, Book kobakkörtéje, Vienne diadala stb. fajtáknál. Szállítani egyes, a fán tulérett körtefajtákat jól lehet, pl. a levélvesztette tulérett Vilmost, míg más legtöbb fajta tulérése esetén megszojtosodik. Tapasztalatom szerint minél későbbi valamely körtefajta, annál inkább kell hagyni, hogy a fán teljesen megérjen s azután a raktárban utóérjen, mert pl. egy tulkorán leszedett Nemes Kraoszán torna helyett használható, míg

a kellő időben leszedett a legfinomabb téli csemege.

Az almafajtáknál szintén sokat tesz a szedési érettség helyes megállapítása. Szabályul állítják fel, hogy az alma magva barna, illetve fekete legyen — s akkor az szedésre érett. Sajnos az alma magva barna, illetve fekete sokszor jó pár nappal a legkedvezőbb szedési érettség beállta előtt. Ezenkívül ugyanazon fának a napnak kitett déli oldalán a mag barna lehet, míg a korona belsejében, vagy az északi oldalon lévő termés magva még sápadt, amelynek leszedésével ugy minőség, mint eltarthatóság, de különösen súly tekintetében nagy kárt okozunk magunknak. Szabály a szedési érettség megállapításánál az, ha az ágról lefüggő almát addig emeljük, míg az alma és szára vízszintes helyzetben van ahhoz a helyhez, ahol a szár az ághoz ér s ha a szár lepattan az ágról, úgy a szedési érettség a legkedvezőbb. Ha az alma szára csak függőleges helyzetig emelve pattan le az ágról, úgy várni kell 1—2 napot, de többet nem. Ezen megállapítási módnak még az az előnye is megvan, hogy — természetesen ha nem túl nagy gyümölcsről van szó — minden fáról csak a vízszintesre vagy függőlegesre emelt gyümölcsöt szedjük le, míg az ily próba után el nem való példányokat még néhány napig a fán hagyjuk s csodálatos, hogy milyen sokat nő pár nap alatt az ilyen gyümölcs. Ezért elsősorban erre a vízszintes felemelésre kell tanítani a szedőket s szigorúan megtiltani, hogy az almát tépjék, vagy csavarják a fáról, mert így nem csak hogy sok éretlen gyümölcsöt szednek le, de rengeteg termőrugyet és termőnyársat is letörnek s így a fán sebeket okoznak s a jövő évi termés egy részét megsemmisítik.

A szedés módjának első szabálya legyen az, hogy a lehetőségig mindent kézzel szedjünk, a fák külső perifériáján létrákról felnőttebb emberek, a korona belsejében pedig az oda felmászó gyermekek szedjék le mindazt, amit csak elérnek. Úgyes szedőfiuknak lehet egy-két méter hosszú horgot adni, hogy azzal a külső ágakat, melyek termését kézzel nem el érhetik maguk felé, vagy esetleg a fán vagy létrán levő szedőtársuknak odahajlítsák. Rövid gyakorlat után az ügyesebb gyermekek azonnal a horog beakasztása után tudják, hogy elérhetik-e, így az ág termését annak letörése nélkül. Az almaszedőkkel, bármily rendszerűek legyenek is, csakis oly gyümölcsöket szedessünk, amelyet kézzel sehogyan sem lehet elérni, mert egyrészt az ilyen szedés sokkal szaporátlanabb s a jövő évi termőrugyes ágacsok letörése sokkal gyakoribb, mint a kézzel való szedésnél. Természetesen nem is szólva arról, hogy ha a szedő zacskója túl kicsiny, úgy nagyon sokszor kell azt kiüríteni, ez a szedést szaporátlanabbá teszi míg ha

a zacskó túl nagy a almák az abba való beesésükkor egymáshoz ütődnek.

Szedőlétra sokféle van. Legjobb a fenyőfából készült kinyitható létra, melynek egyik oldala felfele keskenyedő és lépcsőfokokkal ellátott, míg a másik egyes oldal támpontul szolgál. Az ilyen létrát lejtős, dombos területen is jól lehet használni s kellő óvatossággal a fák koronájába is betölteni s ott kinyitni.

Szedőedénynek legalkalmasabb a zsákvászonnal bélelt s alatta fagyapottal kitöltött fogantyus kézikosár, melybe 10—12 kg. almát lehet szedni s amelynek fogantyújához sodronnyal vagy erős zsineggel fahorog van kötve, amellyel a kosarat, a létra fokaira vagy a fa ágaira lehet akasztani s egy kötél segítségével a fa magasabb ágairól lebecsajtani.

A frissen szedett gyümölcsöt semmiesetre sem raktározzuk teljesen zárt szobákba, pincékbe, vagy csukott raktárakba, mert ott a gyümölcs — légkeringés nem lévén — egyik faj előbb, a másik faj később befülled s rajta lévő monilia sporák nagyon elszaporodván az alma héjának legkisebb részén behatolnak s atán egy ilyen almától néhány hét alatt egy egész csoport rohadásnak indul. Különösen szembetűnő ezen csukott raktárba való befülledés az Aranypármennél, mely 1—2 héten belül tele lesz apró, keserű rohadási foltokkal s az egész elraktározott mennyiség teljesen értéktelenné válik. De szembetűnő ez a Jonathánál is, amelyet zárt raktározás esetén csakhamar ellepnek az apró, később nagyobbodó s kezdetben csak a héjat rongáló sekély mélyedékes fekete foltok, amelyeket, mint speciális Jonathán betegséget az amerikai szaklapok Jonathan fruit spott név alatt ismernek.

Nem nagy költséggel építhetünk deszkával, vagy szalmával fedett olcsó színeket, melyek fedele körülbelül egy méternyire érjen a föld fölé, a két vége pedig teljesen nyitott. Az alacsony fedél védi a gyümölcsöt az őszi nap sugarai elől, ezenkívül minden oldalról érheti a gyümölcsöt a lég. Ahol kevés száraz szalmát vagy fagyopotot téve ily színekbe tárolhatjuk a frissen szedett almát, a fajta husának keménysége szerint 60—80 cm. vastag rétegben rakva azt. Itt hagyjuk az almát legalább 2—3 hétig de esetleg tovább a fagy beálltaig is. Csak azután helyezzük el pincékbe vagy kamarákba.

Sokan a frissen szedett almát a szabadban pázsitos helyen rakják le 40—50 cm. vastagságban, de ha szép, meleg őszi napok vannak s a kellő árnyékolást elmulasztjuk a felső réteg a nap sugaraitól kap foltokat, ha pedig esős idő van, kénytelenek vagyunk az egész gyümölcsöt az eső megszűnése után száraz helyre átrakni s az ezzel járó költség, megütlődési kár sokkal nagyobb, mint amibe az alsó fészker kerül, amely évekig használható marad, s a gazdaságban, ha termés nincs százféle módon felhasználható.

Előkészületek a téli gyümölcs eltartására.

A legtöbb termelőnek nincsen gyümölcstartója, hanem a felesleges helyiségeit használja fel arra. Akármilyen fagymentes és állandóan egyenletes hőmérsékletű helyiség megfelel erre a célra, ha jól szellőztethető s a levegője nem dohos. Ha különböző helyiségek között válogathatunk, akkor az ajtók és ablakok északra nézzenek, mert így nappal is szellőztethető, a felesleges felmelegedés veszélye nélkül.

Ha a helyiség ajtaja egyszeres volna, akkor 10–15 cm. vastag szalmaburkolatot szegezzünk rá. A szalmát kívülről zsákvászonnal borítsuk be és így szegezzük az ajtóhoz. A helyiséget belül kimeszeljük, jól szellőztetjük s a gyümölcs behordása előtt fokozatosan lehütjük a levegőt. Éjjelre az ajtót és az ablakokat kinyitjuk, napkeltekor pedig azonnal becsukjuk, sőt az ablakokat be is sötétítjük.

A földes padló jobb, mint a deszka- vagy betonburkolat, mert az előbbiben állandóan kellő nyirkosan marad a levegő. Az utóbbiakban tulságosan kiszárad a levegő s ennek következtében hamar fonnyadnak benne a gyümölcsök.

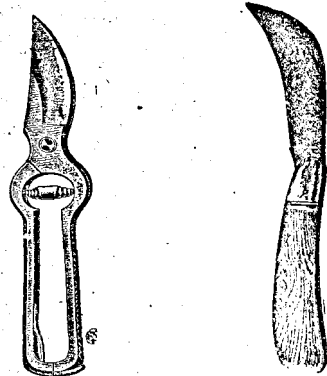
A gyümölcstartó nem szükséges különleges belső berendezés, mert a gyümölcsöket nagyon jól eltarthatjuk az ugynevezett hollandi ládákban. Egy-egy ládában legfeljebb két sor gyümölcs van és így nem törődik. Jól levegőzhet a gyümölcsréteg, mert így elegendő hézag van a ládák között. Hogy könnyebben hozzáférhessünk a gyümölcsökhöz és egyben a levegőzést is előmozdítsuk, a ládákat legfeljebb két-két sorban rakjuk egymáshoz s aztán 60–80 cm.-es utat hagyunk közöttük.

Legalább havonta egyszer minden ládát átvizsgálunk és a pusztuló gyümölcsöt kivesszük. Különben arra ügyeljünk, hogy állandóan alacsony maradjon a hőmérséklet és tulságosan se hűljön le. Télen is szellőztessünk a fagymentes déli órákban.

Gyümölcsfák alvószemzése. A gyümölcsfák szemzését szeptember 15.-ig folytathatjuk. Az augusztusi hó esőzések következtében az éves hajtások héja könnyen fog hámolni. Az elmaradt alvószemzéseket igyekezzünk pótolni idejében.

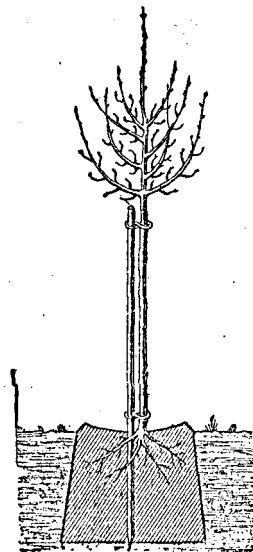
Őszi metszések. Az őszi metszések ideje közeledik, amikor úgy a száraz ágakat, mint a felesleges hajtásokat levágjuk. Vigyáznunk kell arra, hogy az ágakat mindig jól, többől fűrészeljük vagy vágjuk le és a fűrészelt lapot kacorral simítsuk el, hogy roncsolt sejtek, különösen a héj körül, ne maradjanak. A metszett lapokat pomrin nevű

gyümölcsfakátránnyal kenjük be. A kisebb ágakat metszőollóval vágjuk le, mindig jól többől, hogy azok csonkák ne maradjanak.

Ha nem férünk jól hozzá, akkor a metszett lapot itt is kacorral javítsuk utána. A jó kacort és metszőollót a mellékelt képen mutatjuk be.

Készüljünk elő az őszi gyümölcsfa-ültetésre. Már szeptemberben ássuk ki az ősz folyamán ültetendő gyümölcsfák részére a gödröket. Rendeljük meg az ültetvényeket idejében a faiskoláktól, mert a megrendeléseket azok beérkezésének sorrendjében teljesítik és így biztosíthatjuk magunk számára, hogy azokat idejében meg fogjuk kapni. Az

ültetést október első napjaiban végezzük. Ne ültessünk mélyen, mert a fák is süllyednek és a mélyen ültetett fák nem teremnek jól. A gödrök legalább egy méter szélesek és 80 cm. mélyek legyenek. A gyümölcsfák tövéhez trágyát tenni nem szabad, trágyát csak a talaj felszínére tegyünk, megfelelő takarással.

/ Teleki Józsefnél Acaj-ar-Ákosfalva cladó egy vagon elsőminőségű alma.

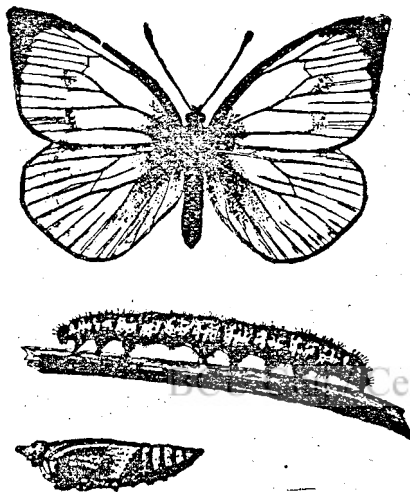

A káposztapille.

Erdély különböző vidékein, különösen Szamos és Maros vármegyékben, hihetetlenül nagy károkat okozott a káposztásokban a káposztapillangó (*Pieris, Brassicae*), amelynek hernyója a kifejlődött káposztát támadja meg és pusztítja augusztus elejétől szeptember derekáig, kedvező idő esetén egészen szeptember végéig.

Közismert, de a gazdák részéről egyáltalán nem közszeretnek örvendő nappali lepke.

A káposztapillangó híme, hernyóval és bábbal természetes nagyságban.

Két generációja van évenként. Az első rendszerint április, május hónapban jelenik meg, ez a kertre nézve kevésbé veszélyes, mert tulnyomóan vadon élő keresztesnövényeken él, mivel ilyen időtájt még a kertben részére alkalmas növényt nem talál.

A második generáció, ez okozza az igazi kárt, megjelenési ideje július közepétől augusztus végéig, némelykor, főleg kedvező időjárás esetén, egészen szeptember közepéig, sőt valamivel tovább is. Igen szereti a száraz, meleg időt. Ha hidegek a reggelek és hűvösre válik az idő, akkor tömegesen pusztulnak el.

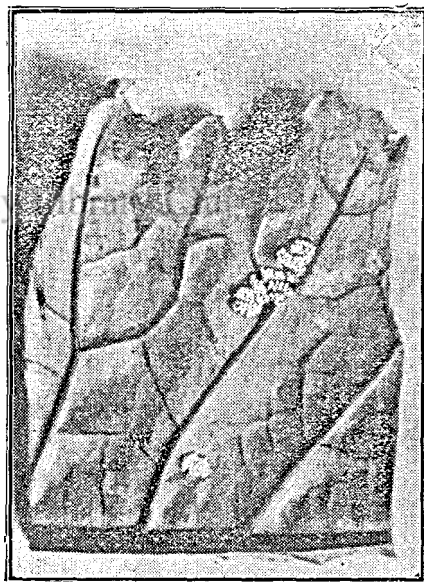
Minden konyhakerti keresztesnövényre, a disznónövények közül Iberisre, Cheiranthus annusra, Tropaeolumra rakja le esomókba tapasztott tojásait, ezek tekintélyes számot érhetnek el, 50—100, sőt 160 darabot is talláltak már egy rakáson.

Ez a tojásesomó kezdetben halványzöld színű, majd idővel megsárgul.

Megfelelő meleg idő esetén, már három nap múlva apró fekete színű hernyók buj-

nak elő s első táplálékul, amint ezt megfigyelték, először az üres tojásburkokat eszik meg és csak azután kezdik ki a leveleket és a növény más zsenge részeit. Magának a hernyónak 16 lába van, színe zöldeskék, fekete, pontos és foltos rajzolatát még élénkebbé teszi a hátán és oldalán látható sárga sáv.

A rohamosan növekvő hernyók legelőször születési helyük környékén, a levél fonákján rágnak úgy, hogy munkájuk szinte hántalásszerű, csak mikor már lyukas lesz valahol a levél, akkor rágnak mind nagyobb és nagyobb átmérőjű lyukakat. Oly alapos munkát végeznek, hogy végül csak a vastag és rágókészüléküknek alkalmatlan, nehezen ki-kezdhető részek maradnak meg.

A káposztapillangópete a levelen.

A hernyók későbbi életszakában, mikor kifejlődtek és 30—40 mm. hosszúak és elkövetkezik a bebábozódás ideje, akkor ezek elhagyják addigi tartózkodási helyüket és kerítésekre, fákra, falak repedéseibe húzódnak.

Maga a kibuvó lepke mellső szárnyainak vége egészen a harmadik érig feketeszinű, a hátsó szárny pár némileg sárgás árnyalatu és igen finoman feketén pontozott.

Védkezés: A gyakorlatban nagyon sokat ajánlgatott eljárások jórészt teljesen hatástalanok, egyrészt, mert a szinte korlátlan elszaporodási lehetőségeknek (rengeteg tojás!) és a hernyó igen szívós természetének csak két igaz ellensége van az emberen kívül, még pedig a hideg s két fürkész da-

rázsajtja (*Microgaster Glomeratus* L. *Pteromalus Puparum* Swd.)

Bevált módszer a gyerekekkel való bejáratás két naponként és a tojáskolóniáknak leszedetése. A petéket ujjaink között szétmorzsolva megsemmisíthetjük.

Ez a módszer időt rabló és elég sokba kerül, de még mindig olcsóbb, mintha a termés nagyrésze elpusztul, vagy hasznaveletlenné válik. A már kikelt hernyókat különböző permetező oldatokkal iríthatjuk. Például 30%-os konyhasó oldattal (100 liter víz 3 kg. konyhasó) a hernyóval fertőzött növényeket megpermetezni.

Ezenkívül védekezhetünk még oly módon is, hogy amíg a hernyók kicsinyek és

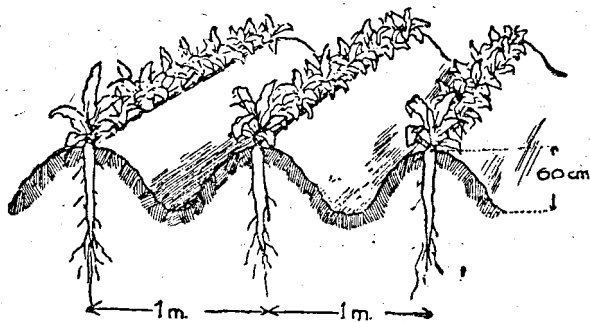
csak a borítóleveleken vannak, arzéntartalmu permetező szerrel, Darsinnal permetezünk. A permet levét megfesthetjük valamilyen kék vagy piros színre, hogy a mérgezett levelek felismerhetők és felhasználáskor eldobhatók legyenek. Arzénal való permetezés csak addig hatásos, míg a hernyók kicsinyek és a felületen vannak és még nem bujtak be a káposzta belsejébe, ahova a permetlé nem hatolhat be.

Továbbá permetezhetünk nikotinos permetezőszerrel, Tonilinnal is. A lényeg az, hogy ne várjuk meg azt, míg a hernyók a káposztafejbe huzódnak, hanem azelőtt permetezzünk, úgy, hogy a hernyók a permetlében megázzanak.

A torma termesztése.

A torma termesztése nyirkos, laza öszszetételű, jó erőben levő földben jár sikerrel. Kertjeinkben, sok helyen megtaláljuk, hol majdnem kiiríthatatlan gyomot képez. Ilyen művelés mellett azonban nem piacépes s nem várhatunk tőle számottevő hasznot.

Szakszerű termelése, ősszel felásott s ugyanakkor 70—90 cm. távolságra húzott bakhátakon történik. Szaporítása vagy ekkor vagy március hó vége felé, 10—30 cm. hosszúságú talpgyökerek útján történik. Ezen dugványokat, miután a rügyeket róla a legfelső 2—3 cm. és a legalsók kivételével

A torma bakháton művelve.

letakarítottuk, eldugványozzuk, s a földet jól hozzányomjuk a gyökérhez. A nyári kapálások alkalmával ügyelünk, hogy a bakhátak el ne keskenyedjenek túlságosan, miáltal a növény, a hőségnek inkább ki lesz téve, ami nagyon visszaveti fejlődésében. A bakhátak közti árkok elárasztását, erőteljes fejlődéssel hálálja meg.

Julius végén, erre alkalmas borus időben a bakhátakat szétbontva, durva zsákdarabbal ledörzsöljük az oldalgyökereket, a legalsók kivételével. Ennek elvégzése után, ter-

mészetesen, visszahuzzuk a földet eredeti helyére. Szeptember közepén esetleg megismételhetjük ezt a műveletet. Ilyen munka után szépszáлу, egyenletesen vastagodó tormaszálakat kapunk, melyet a piacon mindenkör jól értékesíthetünk. Novemberben, a fagyok beállta előtt, szedjük ki a tormát. A kiszedett forma legalsó részén levő, kisujjnyi vastagságú talpgyökerek, a jövő évi termésítés dugványául szolgálnak, a többi leveleitől megtisztítva, azonnal értékesítjük, vagy az alkalmas helyiségben, esetleg a szabadban, elvermeljük.

Duggató-hagyma felszedése és kiszáritása. Régi bevált tapasztalat igazolja, hogy a legkorábban beérő és a legjobban eltartható vöröshagyma duggató-hagymáról termeszthető. Ez okból a duggató-hagyma termesztése — hagymatermesztő vidékeken — de a házikertekben is igen fontos teendő, amit a zöldségtermesztőnek soha sem volna szabad elmulasztani. Ha a vöröshagyma magját március végén — április elején szabad földi ágyban, sűrűn elvetjük, a kikelt palánták a gyomláláson kívül egyéb ápolást nem kívánnak. Az apró hagymák július végére, augusztus elejére jól beérnek. Amint a hagyma szára megsárgult és száradni kezd, azonnal hozzá kell kezdeni a felszedéshez, mert az esetleges bekövetkező esős időjárásban a duggató-hagyma csirázásnak indul, tartósságát elveszti. Tehát az a fontos, hogy mihelyt csak lehetséges, a duggató-hagymát szedjük fel és azután tökéletesen szárítsuk ki. Csak jól kiszáradt duggató-hagymát lehet tavaszig úgy eltartani, hogy jó minőségét és értékét ne veszítse el. Szétterelve, fűtetlen helyiség fölött, a padláson is eltartathatjuk, ahol vékonyan szalmával lefedjük. Ha szükséges, a szárítást langyosra fűtött kenyérsütő kemencében vagy fűtött helyiségben is végezhetjük.

Szüret előtti teendők.

Irta: Bartha Gyula (Csombord).

I. A szőlőben.

A szőlőben az összes munkálatok befejezést nyertek s így a szüretig csak az őrzés kérdésére kell gondolnunk. A darázfészkeket el kell pusztítani s az üregekbe kátrányt tölteni, vagy petrolummal kiegészíteni. Hajnalban jóval napfelkelte előtt lövéssel, csergettyűvel vagy ostopattogtatással riaszunk el a feketerigót. A későbben kelő madarakat, mint pl. a seregély, sárgarigó, varju, szarka stb. szintén lövéssel, kolomppal vagy csergettyűvel riasztható el. A nyulakat se tőrjük meg a szőlők között, a földhöz közel fekvő fürtöket ugyanis a nyul pusztítja a leggyakrabban.

Szélviharok után az esetleg kidőlt karókat haladéktalanul fel kell emelni s mellé egy vendégkarót helyezve füzguzzsal hozzáerősíteni. Az emelés közben keletkezett nyomokat gondosan újra simítsuk el. Az új szőlőkben a második gyökerezést, amennyiben késtünk vele, sürgősen hajtsuk végre. A szüretre pedig tegyük meg az előkészületeket. A prések elkopott, kosárkulcsait, az áttétel acélrugóit, zuzó-bogyózómalmot most kell hozzáértő emberekkel megjavíttatni. A lekopott vaspréstányérok újra történő emailozása teljesen időszerű, hogy az szüretig megszáradhasson. A cefrés kádak, csebrek, puttonyok és kármentők törött dongáit, rozsdás abroncsait kicseréljük, hogy a szüret előtti nagy tisztogatásra készen legyen. Szeptember közepétől hetenként egyszer végezzünk mustméréseket, hogy megismerjük az új must cukortartalmát, mert ez határozza meg a szüret időpontját (amikor a kívánt cukormennyiséget elértük) s nem pedig egy előre kitűzött vagy megszokott nap, mint pl. vásár vagy névnap stb.

II. A pincében.

A múlt évi idősebb borainkat szép napfényes időben huzzuk le, különösen vigyázva arra, hogy sem a csapolás, sem a lefolyás tartalma alatt ne zavarodjék, mert a hordó fenekén leülepedett finom seprő (káros gombák) ha visszakerül a tiszta borba, az illat- és zamatadagokat támadja

meg. Azt a hordót viszont, amelyikbe a lehuzandó bor kerül, mossuk ki: több vízben és nyitott ajtóval engedjük becsorogni. A visszamaradt kevés vizet pedig tiszta fehér vászonnal vagy szivaccsal töröljük ki.

Az ajtóbehuzásnál vigyázzunk, hogy a tömítésre használt faggyu szagtalan legyen s ne tegyünk csak annyi faggyut az ajtóra, amennyire feltétlenül szükségünk van. A faggyut az ajtó bevágásának külső részére helyezzük el, hogy a behuzásnál a hordó belső részében ne maradjon faggyutörmelék, mely ha visszakerül a borba, ha nem is árt különösképpen, de a pohárba kerülve undorító izet ad.

A lehuzás előtt legalább egy órával kénezzük ki a hordót, 100 literenként $\frac{1}{3}$ asbest kénszeletet használva. A kénezésnél ne vegyük igénybe a túl rövid drótot, hanem eresszük azt olyan mélyre, hogy a ráakasztott kénszelet a hordó alsó dongáját érje. A kereskedőtől csak asbest kénlapot kérjünk, mert a zsákvászonra öntött és nem vegytiszta kén s maga az eléggő csalánsák rossz izet és szagot hagy maga után.

A kiürült, de kissé avas izü és az új mustnak szánt hordókat a következőképen készítsük elő a must befogadására: A hordót töltsük meg egészen tiszta hideg vízzel és hagyjuk benne 48 óráig, hogy a hordó avas izét magába szívja. 48 óra elteltével pedig eresszük ki és öntsük szét. A hordót, ha mi nem értünk hozzá, mesteremberrel fenekeltessük ki és tiszta hideg vízzel, surlókefével alaposan tisztítsuk meg. Majd tegyük vissza a fenekét s akkor teljesen forró szódás vízzel és forró kövel, ugynevezett kóserozással forrázzuk ki, mely eljárás így történik: Amikor a szódásvizet az üstbe melegedni öntjük, alája a katlanba a tűz közé 15—20 drab, az aknanyiláson beférő folyóvízi követ (békasót) teszünk és mire a víz felfőtt, addig a kő is fehérre izzik s akkor egy csiptetővel (szénfogóval) a köveket a tűzből kiszedve, róla a hamut lefujva, a lehető leggyorsabban egyenként az aknanyiláson a hordóba eresszük s nyomban utána a forró szódás vizet ráöntjük s így a hordót legalább $\frac{1}{4}$ órán keresztül rázzuk, forgat-

juk. Természetesen vigyázni kell arra, hogy az egyik kezünket az aknadugón tartva, a felgyülemelő gőzt egyenletesen kiengedjük, mert a nagyon beszorított aknadugó vagy megüt valakit, vagy a gőz feszítő ereje a hordót szétveti. $\frac{1}{4}$ órai rázás után még $\frac{1}{4}$ órát állani hagyjuk a szódás vízzel és a beszorított aknadugóval a hordót. Ezután pedig a szódás vizet és a köveket az ajtón kiengedjük. A szódás mosás után négyszer hideg vízzel öblítjük ki, majd csurgóra állítjuk s 24 óráig a kimosott hordót nyitott ajtóval így tartjuk. 24 óra múlva a bennmaradt kevés viz kiáztatása után 100 literhez $\frac{1}{2}$ szelet asbest kénszelettel a hordót kikénezzük. A kén elégeése után az asbest szeletet a dróttal kiemeljük, s az aknadugót keményen visszaverjük s az akna száját a dugó körül vékonyan befagygyuzzuk. A pince falát enyves rézgálicos mésztejjel permetezzük, esetleg meszeljük. A pince kiséprése után az ászokfákat és a földet mésztejjel beöjtjük, végül pedig a pince földjét mészáradás után tiszta folyóvízi száraz homokkal behintjük.

Csemegezőelő eltartása. A csemegezőelőt hosszú ideig eltartjuk megfelelő kezelés mellett. Az eltartásnak legbiztosabb módja, ha a szőlőt egy akkora szárrésszel vágjuk le, hogy azt vízzel telt üvegbe telessük, a vízbe pedig

egy kevés szénport öntünk a poshadásnak akadályozása céljából. A szőlőfürtöket úgy helyezük el a polcokra ferdén állított üvegekbe, hogy a fürt semmihez se érjen, szabadon lógjon a levegőbe. Az üveget könnyen helyezhetjük el a V alakban készített álványok vázára erősített kis polcokra. A polcokon úgy helyezük el az üveget, hogy az alsó részük külső fele a polcokra támaszkodjék, felső részét pedig a felette álló polchoz erősítjük, amint az a mellékelt ábrán is látható. Elraktározás előtt a hibás bogvokat kiszedjük a fürtökből és időnként átvizsgáljuk a fürtöket.

Őszi palánták nevelése. A zöldségtermelés jövedelmezőségét csak úgy fokozhatjuk, hogy ha egy-egy termény felszedése után a kiürült területet mielőbb bevetjük, vagy beültetjük más zöldségfélével. Az őszi elején már többféle termény lekerül a földről. Ilyenkor az üres területet — ha szükséges — megtrágyazzuk, majd felássuk, illetve megszántjuk. Mindenkor a természetendő zöldségféle trágyaigényességét kell szem előtt tartani. Ha pl. hagymapalántát szándékozunk ültetni, erre a célra a múlt év őszi trágyázott talajt használjuk fel. Mig a telelő saláta és kel- vagy fejes káposzta palántáit trágyázott talajba kell ültetnünk. Ugyanilyen talajba vetendő nyár végén a spenót is. Az itt említett zöldségfélék szolgáltatók tavasszal az első szabadföldi terményeket, amely ilyenkor úgy szabadföldi szükségletre, mint eladásra jól értékesíthetők. Az áttelelő őszi fejessaláta, fejes és kelkáposzta, hagyma palántái, valamint a spenót megfelelő fajtái nem sok munkát igényelnek és tavasszal korán pénzhez juttatják a gazdát. Ennélfogva termesztésüket nem csak a házikertben, hanem a szántóföldön is érdemes felkarolni. Erre a célra idejében gondoskodni kell a magvak beszerzéséről és a szükséges palánták előállításáról. A Nansen- és Vajfej saláta, az Amager fejeskáposzta és az Adventi kelkáposzta, a párisi ezüstfehér hagyma, továbbá az Eszkimóspenót ajánlhatók koratavaszi terménynek. Az említett káposztafélék termesztése inkább csak a középkötött talajon válik be s csak akkor, ha a palántákat 10—12 cm. mély keletnyugati irányú barázdába ültetjük. A palántákat október közepéig ki kell ültetni, hogy jól begyökeresedhessenek a hideg időjárás előtt. Az említett zöldségfélék közül a káposztafélék és hagyma magját augusztus 15—20 napjai között s a salátamagot pedig augusztus végén, szeptember elején kell vetni a szabadföldi palántaágyba. A közönséges vöröshagyma magját is ajánlatos legalább kipróbálás végett augusztus közepén palántának elvetni s a palántákat duggató-hagyma helyettesítése céljából október közepén állandó helyre ültetni. A palántaágyat a szokásos módon kell felporhanyítani s a felső réteget egészen korhadt istállótrágyával vagy komposzttal összerakni. A magvakat ritkásan kell vetni, hogy erősen zömök palántáink legyenek, mert ezek jól erednek.

Megjelent a „Gazda” jogi mellékletének harmadik száma. Szerkeszté dr. Asztalos Sándor ügyvéd. A jogi melléklet ismerteti a mezőgazdasági kamarák szervezéséről és a mezőgazdasági hitelintézetéről szóló törvényeket. Előfizetési ára évi 60 lej. Egyes szám ára 10 lej. Megrendelhető a „Gazda” kiadóhivatalában Cluj, Str. Andrei Mureșanul 10.

Dr. Szász Pál szamosmegyei körútja.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Elnöksége, a napokban tovább folytatta, a különböző vidékek látogatását. Ezuttal Szamosmegyére, a régi Szolnok-Dobokára került a sor, amely mint ismeretes, az *impériumváltás előtti időkben is, Erdély második, ugynevezett legszegényebb vidékéhez tartozott.* Az első helyet Máramaros foglalta el és utána következett Szolnok-Doboka, ahol a nagy nyomor miatt, 1437-ben kitört a híres bábolnai parasztlázadás.

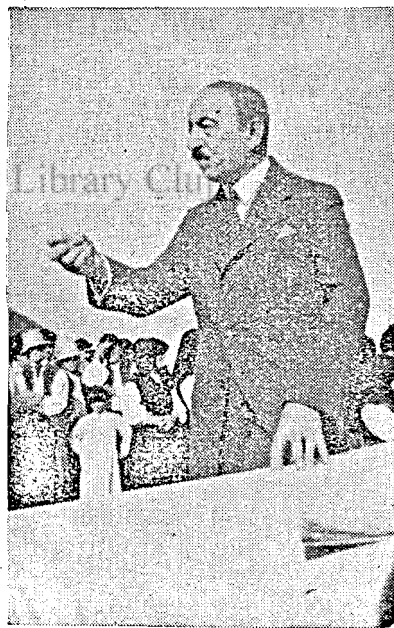
Az utnak jelentőségét nem lehet elhallgatni, hiszen napjainkban, azok szorulnak elsősorban támogatásra, akik nehéz gazdasági viszonyok között élnek. A magyar lakosság becsületesen dolgozik és mindent elkövet, hogy a föld fehér kenyeret biztosítson számára, de a földrajzi fekvés és a talajviszonyok, szinte minden évben szétosztatják a reményeket és nehány községtől eltekintve, alig tudják előteremteni, a megélhetéssel járó kiadásokat.

Ilyen helyzetben — természetesen — olyan helyi vezetőkre van szükség, akik állandóan a nép között élnek, s velük együtt dolgoznak, továbbá minden ügyes-bajos dolgaikat lelkiismeretesen és önfeláldozóan intézik. A megye magyarsága, ebből a szempontból, megtalálta a maga munkás irányítóját, gr. Bethlen Béla földbirtokos személyében, aki mint a vármegyei gazdasági egylet elnöke és számos más magyar közület, továbbá egyházi szervezet vezetője, példát mutató tevékenységet fejt ki. Kitűnő gazda, aki a mai helyzetben és légkörben, vagyonának megőrzése mellett, a gyarapításon fáradozik.

A szamosmegyei körut tehát, gr. Bethlen Béla utmutatásai alapján folyt le, s ez a körülmény, komolyan megkönnyítette dr. Szász Pálnak, az E. G. E. elnökének falujárását, akit Szász Ferenc E. G. E. felügyelő és Demeter Béla, a „Gazda” szerkesztője kísérték el.

Augusztus 24-én, a hajnali órákban indultak Kolozsvárról és Szamosújváron már ott várt gr. Bethlen Béla. Az ut első mérföldjelzőjét, Szék nagyközség képezte, ahol nagy ünnepségre készült a falu, több mint 5000 lelket számláló gazdaközönsége. 1717-ben, nagy csapás érte a község lakosságát, s azóta minden esztendő Bertalan-napján, hálaadó imádságot mondanak, visszaemlékezve, a régi idők megpróbáltatásaira. A széki magyarság, ünnepi ruhában várta a harangszót, hogy összegyűljenek a kettős ünnepre, de nem volt engedély, s emiatt veszélyben for-

gott úgy a Bertalan napi egyházi, valamint a kitűzött elnöki látogatással összefüggő gazdanap is. Épen ezért, az autó irányt változtatott és Désen dr. Szász Pál és gr. Bethlen Béla felkeresték Olteanu dr. vármegyei prefektust, aki azonnal intézkedett, hogy a napokkal azelőtt kért engedélyt haladéktalanul adják ki. Az engedély birtokában indultak Szék felé, ahova csak délután 1/3-kor érkeztek meg. Désen hosszasan elbeszélgettek dr. Gogomán Antallal, a megyei Gazdasági Egylet alelnökével, akinek kitűnően kezelt gyümölcsöse van.

Dr. Szász Pál beszél a széki gazdanapon.

A széki ünnep.

A harangszóra több ezer magyar ember gyűlt össze, akik a rendkívül érdekes, régi, háromhajós, hatalmas református templomot zsúfolásig megtöltötték. Különös élményt jelentett a lakosság festői népviselete, amit évszázadok óta, féltő gonddal és szeretettel őriznek.

Mihályi Zoltán érmihályfalvi ref. segédlelkész hirdette az ígét, aki igazán gyönyörű beszédben mutatott rá a mai feladatokra és azokra a kötelezettségekre, amelyek a népre hárulnak. Kiemelte a nap gazdasági jelentőségét és a lélekben való összetartásra buzdította a híveket.

A templomozás után, a papilak udvarán gyülekeztek az emberek. Az E. G. E. vezetőin kívül, ott láthattuk Kiss János magyardécei, Tunyoghi Csapó András bálványosváraljai és Kovács Gábor szentmargittai ref. lelkészeket, továbbá Fülöp Gyulát és Fülöp Mihályt Bonc-ról, Kovács Sándor ig.-tanítót Décséről, stb. Mihály Károly helybeli lelkész, aki falujának méltó képviselője, üdvözölte dr. Szász Pált, az E. G. E. elnökét.

— A téli, kéthetes tanfolyamnak, amit br. Atzél Ede vezetett és az E. G. E. egész munkájának, olyan közvetlen hatását és gyakorlati hasznát tapasztaljuk, amit nem tudunk szavakkal kifejezni és megköszönni. Szék 5000 lelket számláló magyar gazdái nevében, szeretettel üdvözlöm és kérem az Istent, hogy munkájukat áldás kísérje. Ez a becsületes nép, szeretettel öleli keblére mindazokat, akik eljönnek hozzánk a mi bajainkkal törődni.

Azután dr. Szász Pál, az E. G. E. elnöke emelkedett szólásra, aki hosszabb beszéd keretében ismertette az E. G. E. eddigi működését és a munka zavartalan biztosítása érdekében tett lépéseket.

— *Nekünk jogunk van ahhoz, — mondotta — hogy becsületesen dolgozzunk, földjeinket megműveljük, nemzeti vagyonunkat megtartsuk és gyermekeink jövőjéről gondoskodjunk.* Ez az én programom és ezért álok Önök mellett. Addig, amíg a gazdakörök ezt a munkát akarják kifejezni, ne féljenek, mert mindeütt jelen vagyok és az ilyen érdeklődésre, amelyet itt tapasztaltam, csak azt válaszolhatom, hogy — a tőlünk telhető módon — támogatni fogjuk. Mert az igazán nem mindegy, hogy a magyar gazda egy mázsa búzával többet termel-e, vagy nem és az állattálmányának az értéke megkétszereződik, vagy gyenge értéket képvisel.

Szász Pál beszédét hatalmas éljenzés követte, majd Szász Ferenc tartott előadást szakkérdésekről.

Gr. Bethlen Béla, a gyakorlati szervezkedésről beszélt. Végül Sallai Mihály kiskazda tolmácsolta a gazdakör köszönetét.

— *Köszönjük a jóindulatát és azt a tudást, amit nekünk adnak. Mi csak úgy élhetünk meg, ha versenyképesek leszünk. Jöjjenek minél gyakrabban hozzánk, mert ezt várjuk mi a vezetőinktől. Legyen meg a kitartásuk, mert biztosan célt fognak érni.*

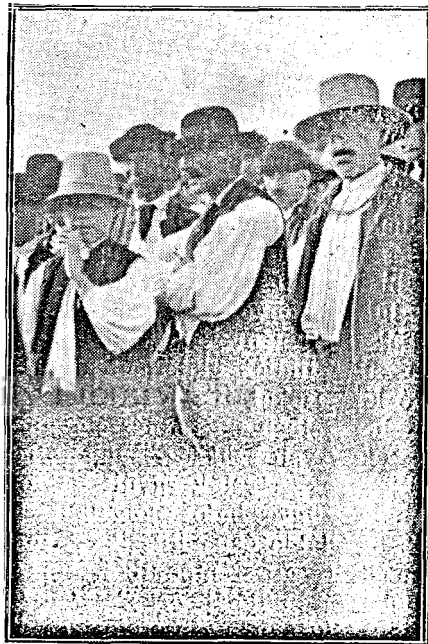
A gyűlés után megtekintették Filep J. Mihály tenyészbikáját.

Ördögösfüzesről Borzásig.

Szék után Ördögösfüzes következett, ahol az 1000 magyar lelket számláló községben, Cseterki János ref. lelkész végez igaz magyar munkát. Kérték a gazdakör megalakítását és a téli

tanfolyam megrendezését, továbbá a mezőgazdasági termények értékesítésének megszervezését. Kitűzték a gazdakör alakuló gyűlésének időpontját. Majd megtekintették Sallak András gazdaságát. Az E. G. E. vezetősége az esti órákban érkezett meg Cegére illetve Göc-községbe, ahol Kabdebó Gerő földbirtokos vendégszerető házában töltötték az éjszakát. Itt Kabdebó Gerő és Csürös Ferenc ref. lelkész tolmácsolták a falu gazdatársadalmának kéréseit.

25-én reggel, Kékes községet látogatták meg, Cseh Emil ref. lelkész és Kékesi Árpád, (Mányik) a kiskazdákkal várták dr. Szász Pált és társaságát.

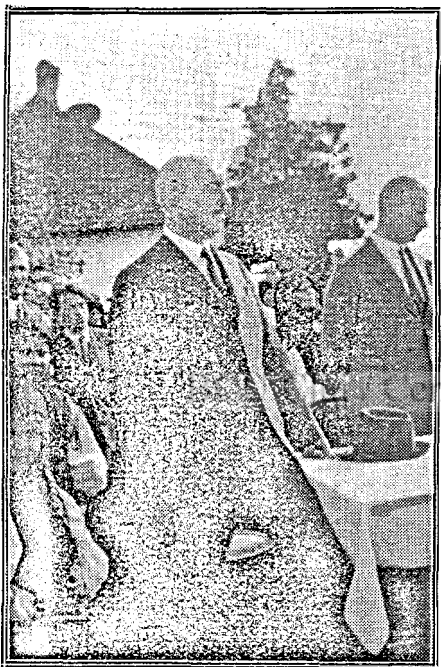
A széki gazdák hallgatják dr. Szász Pál előadását.

Az E. G. E. elnöke hosszasan elbeszélgetett az összegyűlt kiskazdákval. Nagy János kiskazda elmondta, hogy milyen nagy hálával tartoznak az E. G. E.-nek, az állatbiztosító társaság megalakításáért, mert rövid 3 hónap lefolyása alatt 3 esetben nyújtottak — a bajba jutott kiskazdáknak — pénzügyi segítséget. Kérték a gazdakör megalakítását, E. G. E. vetőmagot és a téli tanfolyam megrendezését.

Azt is elbeszéltek, hogy épen a napokban hullott el Tok Lajos kiskazda fejőstehene. Dr. Szász Pál 1000 lejt adott a károsult gazdának. Végül az E. G. E. elnöke, arra intette a gazdákat, hogy hallgassanak a vezetőikre, akik ma, apostoli munkát végeznek. Tartsanak össze és szeretettel dolgozzanak, mert csak így tudnak eredményeket elérni.

Veresegyháza magyar gazdatársadalmának munkája és a gazdakör tevékenysége, kellemes meglepetést jelentettek. A falu dolgos népe, ál-

landóan földet vásárol. Kitünő buzatermő há-
tára van és Nagy Mihály lelkész, időt és fáradsá-
got nem kímélve, dolgozik. Nemrégiben épült
fel gyönyörű felekezeti iskolája. A gazdakör
tagjai teljes számban megjelentek, akiknek dr.
Szász Pál beszélt. A gazdakör vetőmagot és csá-
vázószert kért az E. G. E.-től és arra is különös
sulyt helyeznének, hogyha a tél folyamán itt is
tanfolyamot szerveznének. Elpanaszolták, hogy
fehérmarha és juhállományuk, rajtuk kívülálló
okok miatt, nagyon legyengült és a tarka mar-
hával, nem tudják megdolgozni a hegyoldala-
kon levő földjeiket, Szász Pál. dr. ígéretet tett,
hogy segítséget nyújt az apaállatok beszerzé-
sénél.

Dr. Szász Pál és gr. Bethlen Béla Sallai Mihály kispazda
üdvözlő beszédét hallgatják.

Meglátogatták Balogh Márton kispazdát ott-
honában, aki résztvett az E. G. E. közgyűlésén.
A mintagazdák közé tartozik.

Veresegyháza után Borzás községre került
a sor, ahol az E. G. E.-nek tekintélyes számú
gazdatagja van. Szigyártó Albert lelkész és Mó-
ricz Ákos földbirtokos, tájékoztatták az E. G. E.
vezetőségét a falu szükségleteiről.

Apanagyfalu—Málom—Bethlen.

Apanagyfaluban, ahol közel 400 magyar
lelket számláló földműves lakosság él, Geréb
András lelkész kérte a gazdakör megalakítását
és annak bekapcsolását az E. G. E. munkájába.
A gazdák tanulni akarnak, mert belátják azt,
hogy csak a haladással biztosíthatják gyerme-
keik megélhetését.

A nagy esőzések következtében, az autó
iszappal telt árokba jutott, ahol utasainak meg-
feszített munkával sikerült kiemelni a kocsit a
térdig erő pocsolyából. Déli 12 órára járt az idő,
amikor egy völgykatlanban feltűnt Málom köz-
ség templomának tornya. Hires almatermő vi-
dék, hiszen a falu a nevét is a málum szóból,
tehát az almától kapta. Ebéden, az E. G. E. ve-
zetőségét Póka László földbirtokos látta vendé-
gül, majd a gazdakör ülést tartott. Székely Dá-
niel ref. lelkész, gazdaköri elnök üdvözölte a
látogatókat, akik épen legjobb órában keresték
fel a falu dolgos, magyar gazdáit. Póka László,
a gazdák nevében elmondotta, hogy nagy hiá-
nyát érzik annak a mezőgazdasági értékesítő
szervnek, amely terményeiket, jó áron adhatná
el. A gazdakör ebből a szempontból megtette a
kötelességét, mert a közös lóhereértékesítés ki-
tűnően bevált és a napi piaci árnál lényegesen
magasabb árat értek el. Sajnos, azonban, hogy
más terményeikkel és a gyümölcscsel, sokkal ne-
hezebb helyzetbe kerültek. A piaci kereskedők,
a gabonáért, a tőzsdei árnál kisebb összeget
ígérnek.

Dr. Szász Pál, hosszabb beszéd keretében
ismertette a magyar gazdatársadalom feladatait
és örömmel állapította meg, hogy a gazdaköri
összefogásnak és lelkes munkának, a lóhere ér-
tékesítés terén is komoly eredménye van. Az ér-
tékesítéssel kapcsolatban kijelentette, hogy az
E. G. E. igazgatóválasztmányának ülésén beha-
tósan tárgyalták ezt a kérdést, és reméli, hogy rő-
videsen megtörténik a várt lépés.

Gr. Bethlen Béla felajánlotta, hogy gazda-
ságából szívesen bocsájt rendelkezésükre nemes
buzavetőmagot, amit a gazdák nagy örömmel
vettek tudomásul. Szász Ferenc E. G. E. fel-
ügyelő, akit minden községben jól ismernek, a
szervezés gyakorlati kérdéseiről tájékoztatta a
gazdákat.

Délután 6 órakor már a bethleni gazdák
gyülekeztek, akik szintén nagy lelkesedéssel vár-
ták a látogatást.

A ref. iskola termében, ott láthattuk Eröss
József plebánost, Kolecza Árpád ref. lelkészt,
Máthé Sándor ig. tanítót, dr. Rácz József ügy-
védet és a magyar gazdák szépszámu képvisé-
létét. Kolecza Árpád üdvözlő szavai után,
Szász Pál dr. részletesen kifejtette azokat a
szempontokat, amelyeknek a megvalósításáért az
Erdélyi Gazdasági Egylet, mint a Romániában
élő, közel másfélmillió magyar gazdatársada-
lom kifejező szerve küzd. Nyomatékosan
hangsúlyozta, hogy csak akkor tud az E. G. E.
komoly eredményeket fölmutatni, hogyha a
szervezés terén is elérte a kitűzött célt.

Szász Ferenc a búzavetőmagakcióról tájé-
koztatta a gazdákat, gr. Bethlen Béla elvállalta
a gazdakör megalakítását és annak tényleges
irányítását.

A somkerekai gyűlés.

Este 1/8 órakor, a somkerekai kulturház előtt állt meg az autó. Amikor az E. G. E. elnöksége belépett, hatalmas éljenzéssel fogadták. A gazdakör teljes létszámban jelen volt. *Biró Péter* gazdaköri elnök, az E. G. E. lelkes hive szólalt meg elsőnek.

— *Amikor az E. G. E. közgyűlésén azt az ígéretet tette, hogy otthonunkban látogat meg, bevallom őszintén, nem hittem, hogy ideje lesz bennünket is felkeresni. Most azonban teljes hittel dolgozunk tovább, mert látjuk és érezzük, hogy nem vagyunk egyedül és az Elnök ur nemcsak a központ élén áll, hanem ott van minden egyes magyar gazda mellett. Örömmel követjük minden utasítását.*

Vladár Bertalan, a sajudvrhelyi gazdák üdvözlését tolmácsolta, Bódy György ref. lelkész, a sajoszentandrásiaiak nevében fejezte ki köszönését a látogatásért és az E. G. E. eddigi tevékenységéért.

Máté Sándor sófalvi lelkész, aki 18 km.-es távolságról jött el, ezeket mondta:

— Távoli, s az E. G. E. előtt még ismeretlen község magyar gazdáinak a megbízásából jöttem el, hogy hódolatunkat fejezzük ki. Még nem volt alkalmunk közlőrl tapasztalni az E. G. E. áldásos működését, de az egész vidék csak a Gazdasági Egylet működéséről beszél és reméljük, hogy rövidesen, mi is résztvehetünk ebben a munkában.

Az üdvözlő szavakra dr. Szász Pál válaszolt:

— Nem vagyok hive az ünneplésnek, de azért mégsem titkolhatom el örömeimet, hiszen ezeket a beszédeket ugy tekintem, mint a magyar gazdatársadalom összefogásának szimbólumát.

A továbbiak során, rendkívül érdekes beszédben ismertette a magyar gazdák társadalmi feladatait, kötelezettségeit, kijelentve, hogy csak egy cél lehet a szemünk előtt, a magyar gazdáknek fehérebb kenveret adni és a gyermekek jövőjének a biztosítása. Végül *Kese Attila* köszönte meg az elhangzott beszédeket, *amely a magyar jövő útjainak légiés konturjait rajzolták meg.* A gazdák kérték a téli tanfolyam megrendezését.

Este a Bethlen Béla gr. vendégei voltak, s másnap, a hainali órákban, megtekintették a házigazda gyönyörű gazdaságát, ahol ugy a ló, valamint szarvasmarha és sertésstenyésztés, továbbá a növénytermesztés, a legmagasabb gazdasági nivót képviseli.

Magyardécsében.

Bethlenből Magyardécsé felé vezetett az út, de csak nagy kerülővel lehetett megközelíteni, az északai esőzések miatt. Árpáston *Kozma Tibor* ref. lelkész ismertette a község helyzetét, ahol a gazdák nagy szükségét éreznék a téli

tanfolyamnak. Árpástól alig haladt az autó néhány métert, Décsé felé, kátyuba jutott és mivel a 2000 lelkes magyar község, ahol a télen már tanfolyam is volt, várta az E. G. E. elnökségét, *térdigérő agyagos sárban, gyalog tették meg a több km.-es utat, csakhogy betartsák az ígéretet.*

Kiss János ref. lelkész és Kovács Sándor igaztató, gazdaköri elnök fogadták a látogatókat. A magyar gazdák nagyon szép számban jelentek meg. Megvitaták a község termelési viszonyait. Főleg a gyümölcsstermesztés fejlesztésének a kérdését hozták szónyegre, mert a község tulajdonképpen, ebből él. Majd a juhállomány feljavításának a módozatait keresték. Mind a két kérdésben, az E. G. E. a legmesszebbmenő támogatást fogja biztosítani. A gazdák sokat panaszkodtak az értékesítés szervezetlensége miatt, hiszen most teljesen ki vannak szolgáltatva a közvetítő kereskedelemnek. Nevetséges áron kénytelenek eladni termésüket.

Ezzel végetért az első szamosmegyei körut, amit későbbi időpontban a többi vidékek meg látogatása fog követni.

Az I. G. Duca-i Unitárius Téli Gazdasági Iskola ezen a nyáron is megrendezte szokásos Női Gazdasági és Háztartási tanfolyamát, amely jul. 18—aug. 22-ig zajlott le a legsikeresebb eredmény jegyében. A tanfolyam vezetője Gyarmathy Piroska tanárnő volt, a többi előadók: Boros György tanár, Réther János, Lőrinczi László, dr. Gyarmathy Dezső.

A tanfolyam résztvevői, középen Gyarmathy Piroska tanárnő, Boros György tanár, Gyarmathy Lenke felügyelőnő, Réther János előadó

**MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS
TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND**

FIÓKÜZLET:
Dej, Jibou, Beclean, Zălau, Cehul-Silvaniei

A berlini tejgazdasági világkongresszus.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet is képviseltette magát.

Ebben az évben a tejgazdasági világkongresszust a 700 éves főnnalását ünneplő Német Birodalmi fővárosban, Berlinben tartották meg, amelyen a világ 53 nemzete képviseltette magát. A román küldöttséget G. K. Constantinescu bukaresti állattenyésztési főfelügyelő vezette. Az Erdélyi Gazdasági Egylet szintén képviseltette magát a külföldi tanulmányuton lévő Seyfrid Ferenc egyleti segédtitkárral. Az Erdélyi Gazda szerkesztősége részéről pedig Nagy Miklós okl. gazdamérnök jelent meg.

A megnyitó ünnepség aug. 22-én zajlott le és az elhangzott beszédekből kidomborodik a kongresszus óriási jelentősége. Elsőnek dr. Lippert, Berlin főpolgármestere üdvözölte a vendégeket. A német főváros különösen szívesen látja a megjelenteket, hiszen naponta 690.000 liter tejet fogyasztanak, ami évi 343.000.000 liter tejet tesz ki. A tejet 160 km-es körzetből teherautókon és gyorsvonatokon szállítják és a megérkezés után nyomban csírátlantják. Berlin azonban nemcsak fogyasztó, hanem tejtermelő is, mert 12.000 hektáros szennyvízzel öntözött gazdaságán kitűnő tehenészet van, amely évi 7.760.000 liter tejet állít elő.

A tej világszövetségének elnöke (belga ember) J. Maenhant, beszédében elmondja, hogy 34 év óta rendezi meg az összejöveteleket, de méreteiben a berlini az összes eddigieket fölülmulja.

Több mint 450 tudományos válasz érkezett be a feltett kérdésre, ezeket 27 titkár ismerteti. „Szeretném remélni, — fejezte be francia nyelvű beszédét, — hogy ha a barátságos együttműködés egy további komoly lépést jelentene a nemzetek között kötött béke érdekében.”

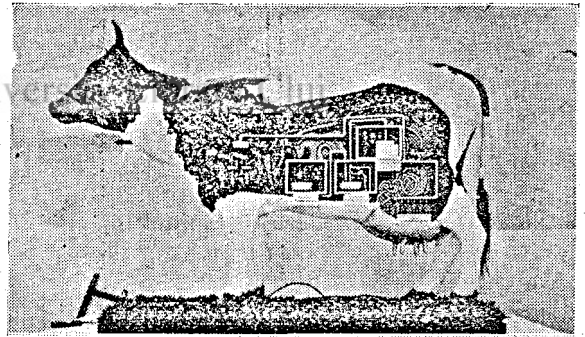
A tulajdonképeni megnyitó beszédet Darre IV. német Birodalmi földművelésügyi miniszter mondta. Beszédéből kitűnik, hogy Németország a tejtermelő államok között a második helyet foglalja el s ennek ellenére mégis rászorol a tejgazdasági cikkek behozatalára. Ezen a téren is második helyen áll. Új törvénnyel szabályozták a tejtermékekárát s így sikerült a termelést emelni. A több mint 10.000 tehenet kötelezően beiratták a tejellenőrző egyesületekbe. A gazda így pontosan kiválaszthatja a megfelelő tenyésztési anyagot, az ellenőrök pedig a takarmányozásnál is tanácsot adnak. Érdekes, hogy a világ autógyártásáról mindenki tud, de a tejről azonban nagyon kevesen, pedig a tejtermékek évi értéke kétszeresen is meghaladja az autógyártásét. A kongresszus végre méltóan bizonyítja, hogy milyen nagyfontosságú szerepe van a tejnek az ember táplálkozásában.

A megnyitó beszéd után a résztvevők megtekintették a kiállítást, majd este diszvacsorán vettek részt. A német szervezést jellemző, hogy a több mint 3000 résztvevőnek 55 perc alatt szolgálták fel az öt fogásos vacsorát.

Seyfrid Ferenc, gazdamérnök.

A NEMZETKÖZI TEJGAZDASÁGI KIÁLLÍTÁS.

A 11-ik tejgazdasági világkongresszussal kapcsolatosan, a híres Funkturm melletti kiállítási csarnokok újra megnyitották kapujukat a látogatók tizezei előtt. Még két hét sem telt el a rádió-kiállítás bezárása óta és a hatalmas csarnokot máris átvarázsolták. Ahol a távolba látó készülékek vonták magukra a tömegfigyelmet, most a vaj- és sajtosztoló bizottságok végzik a szakmák fejlődésére döntő befolyású bíráló körútjukat.

Életműködést bemutató, villamos áramra berendezett mintatehén.

Nyolc hatalmas teremben a rádió torony teraszán és szabadtéren sorakoztatja fel 15 nemzet tejgazdasági és ezzel kapcsolatos sajt- és géptermékeinek legjavát, nemes versenyre keltve az életet, fejlődést biztosító elhelyezési piacokért. Mint a hasonló méretű kiállításoknál szokás, itt is a statisztika szemlélete szinte első helyet foglal el. Ebből kitűnik, hogy a világ legnagyobb tejtermését az Egyesült Államok adják. A második helyezett Németország, Románia két hellyel áll Magyarország előtt.

A Reichnährstand szemléltetően mutatja be nagyszerű képsorozatban a tejállítás szabályozó rendeleteinek áldásos következményeit termelőre és fogyasztóra egyaránt.

Bennünket természetesen elsősorban Románia, Magyarország és Dánia érdekelt. Mind a három állam kiállítása a sajtóságos termékeket mutatja be a megfelelő statisztikai adatok-

kal. Dánia a legszebb vajkiállítással meglepi a szemlélőt, 1700 tejszövetkezete egy-egy hordó vajat mutat be. Csodálatra méltó a tejüzemi gépgyárainak anyaga is. Az amerikai 3—4 százalékos sózott vaj mellett feltűnést kelt a magyar „Karám-turó” is. Végül megtekintjük Né-

metország 7 tehén, 1 juh és 2 kecske fajtájának néhány gyönyörű példányát, a „Tejbárt”, nemzeti tejeledeleket és a „német tehenészeti tanulmányi standot”, hogy másnapig elbucszunk ettől a gyönyörű kiállítástól.

Nagy Miklós, gazdamérnök.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgatóválasztmányának ülése.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgatóválasztmánya a héten népes gyűlést tartott, melyen az egyesület őszi munkaprogramját állapította meg. A gyűlésen dr. Szász Pál egyesületi elnök elnökölt. Az elnökség tagjai közül jelen voltak: gróf Teleki Béla és Máriaffi Lajos, valamint a választmányi tagok igen nagy számban.

Dr. Szász Pál kegyeletes szavakkal emlékezett meg dr. Drexler Béla és id. László László választmányi tagok elhunytáról, akiknek emlékét az egyesület jegyzőkönyvileg örökítette meg.

A tárgysorozatot Telegdy László központi felügyelő és Török Bálint igazgató terjesztették elő.

Az egyesület — a legutóbbi gyűlés óta — több, mint 1000 tagot vett fel és 20 új gazdákort alakított. Dr. Szász Pál felkérte a választmány tagjait, hogy kísérik figyelemmel a gazdakörök működését és szíveskedjenek jóindulattal rámutatni a felmerülő esetleges hibákra, az irányításban személyesen résztvenni és állandóan fenntartani az érintkezést a központtal.

Az egyesület a folyó évben 40 községben óhajt 2 hetes téli gazdasági tanfolyamot rendezni, folytatni fogja az őszi buzavetőmagkiosztási akcióját, újabb szaporító telepeket fog felállítani, tervbe vette — a nemzeti állattenyésztési hivatallal karöltve — állattenyésztési szindikátus alakítását a következő községekben: Szárazajta, Kászonaltiz, Gyergyószentmiklós, Bükkös.

Tanulmányozta az E. G. E. Csikvármegye gazdaközönségének juhtenyésztését, amelynek alapján a kisgazdák juhállományában 45 racka kost cigája kossal cserélt ki és tejgazdasági szakértője útján, gyakorlatilag is bemutatta a jobbminőségű juhsajtok készítési módját. Értesülésünk szerint az E. G. E.-nek ezt az akcióját a mezőgazdasági kamara is helyesléssel fogadta és a saját hatáskörében is folytatni fogja az akciót. Kosokat cserélt ki az egyesület a következő községekben: Csikszerecs, Csikesicsó, Csikborsovás, Ditró, Szárhegy, Csiksomlyó, Csikcsekefalva, Kászonaltiz.

Tudomásul vette a választmány a sikerrel lebonyolított sertésakcióról szóló jelentést,

mely szerint az egyesület tavaly 51 darab yorkshire-i tenyészkocát osztott ki kisgazdáknak. A gazdák a kapott felbugatott sertéseket hat hónapig tartották és — a megállapodás szerint — a szaporulat felét, díjtalanul bocsátják az egyesület rendelkezésére, mely szaporulatot az egyesület az idén újabb igénylő kisgazdáknak fogja kiosztani.

Tudomásul vette a választmány, hogy az Erdélyi Gazdasági Egyesület a Bánátba 35, a Székelyföldre 32, a Mezőségre 35 résztvevővel gazdasági tanulmányi kirándulást rendezett, ezenkívül gazdanapokat tartott, illetve rendez a közeljövőben a következő községekben: Hosszumező, Lukafalva, Szék, Gyalu, Végvár, Nagysármás, Torda, Koronka, Nagyenyed, Nagylak, Dicsőszentmárton.

A nagyváradi hat hetes női gazdasági tanfolyam augusztus hó 1-én történt beindításáról szóló jelentés tudomásulvétele után kisebb jellegű kebli ügyeket tárgyalt meg a választmány. Majd tudomásul vette a kolozsvári borkiállításról, az egyesület könyvtárának újjászervezéséről, a gazdaköri könyvtárak létesítéséről, a Gazdák Naptárának és a Közgazdasági Sajtótudósítónak nagyobb terjedelemben való kiadásáról szóló jelentéseket.

Dr. Szász Pál elnök a jelentések kapcsán, köszönettel emlékezett meg a sajtó önzetlen támogatásáról, amellyel az egyesület közérdekű munkásságát támogatta. A sajtó részéről megnyilvánult óhajnak tett eleget az egyesület, amikor a Sajtótudósítóját nagyobb terjedelemben és gyakoribb megjelenésben határozta el kiadni.

Az egyesület a kisgazdák részéről felmerült óhajnak tett eleget, amikor a falusi állatbiztosító társaságok részére szabályzatmintát készített, mely az érdekeltek számára díjtalanul áll rendelkezésére az egyesületnél.

Tervbe vette az egyesület egy értékesítési szerv felállítását, mely hivatva volna a gazdaközönség terményeinek értékesítésére és szükségleteinek ellátására. Ezzel a kérdéssel behatóan foglalkozott az igazgatóválasztmány és azt további tanulmányozás után újból tárgyalás alá fogja venni oly időben, hogy az értékesítési szerv lehetőleg még ez év folyamán tétő alá kerüljön. Majd

Mezőgazdasági és ipari kiállítás Kolozsváron.

A Kolozsvári Gazdasági Egylet szeptember hó 19—21. napjain Kolozsvárt, az E. G. E. Mureşan-utca 10. sz. alatti székházában mezőgazdasági és ipari kiállítást rendez, amely iránt úgy a gazdaközönség, mint a mezőgazdasági ipar és gépgyárak részéről élénk érdeklődés nyilvánul meg.

A kiállítás célja, a mezőgazdasági termények színvonalának emelése, a mezőgazdasági szakismeretek és gépkultúra népszerűsítése.

A kiállítás tárgyai, a mezőgazdasági termények, termékek, nemesített gabona, takamány stb. vetőmagvak, konyha- gyümölcs és virágkerti termények és termékek, nyersen és feldolgozott állapotban, faiskolai termékek, gazdasági gépek, eszközök és anyagok, állattenyésztési, tejgazdasági gépek, eszközök és anyagok, háziipari cikkek stb.

A kiállítás kitüntetettjei számára érmekek, oklevelek és pénzdíjak állanak a bíráló bizottság rendelkezésére. A kiállításra szóló bejelentések a következő címre küldendők: Kolozsvári Gazdasági Egyesület, Cluj. Str. Andrei Mureşan 10. A bejelentési határidő szeptember 15. Minden, a kiállítással kapcsolatos kérdésben, felvilágosítást nyújt az egyesület titkári hivatala (telefon 21-58). A kiállítás napirendje a következő: szeptember

hó 19-én, vasárnap: d. e. 8 órakor a bíráló bizottság gyűlése. Délelőtt 10 órakor ünnepélyes istentisztelet a kétágu ref. templomban. Prédikál: Kádár Géza gen. dir. par. lelkész. D. e. 11 órakor a kiállítás ünnepélyes megnyitása. D. u. 4 órakor a K. G. E. díszközgyűlése a ref. theologia dísztermében. — Tárgysorozat: 1. Gazdadalárdák éneke. 2. Elnöki megnyitó: tartja Balázs István elnök. 3. A nap jelentőségét méltatja Török Bálint, az E. G. E. igazgatója. 4. A gazdadalárdák éneke. 5. A búzafajtákról és az őszi vetőmagszükséglet közös beszerzéséről tart előadást pusztakamarási Szász Ferenc. 6. Tejgazdasági előadást tart Molnár Ferenc. 7. Gazdadalárdák éneke. — Este díszelőadás a Magyar Színházban. Előadás előtt a gazdadalárdák éneke. — A kiállítás megtekinthető d. e. 9 órától déli 1 óráig és d. u. 3 órától este 7 óráig. Szeptember 20.-án, hétfőn, d. e. 9 órakor: bemutatóval egybekötött ekeverseny és gazdasági gépbemutató a Békás előtti tarlókon. A bemutatón és versenyen résztvenni szándékozó gépgyárak és kigazdák e szándékukat szeptember 1.-ig tartoznak bejelenteni. — D. u. 4 órakor az ekeverseny eredményeinek kihirdetése a kiállítás termében.

A kiállítás vidéki résztvevői és látogatói kedvezményes, hétfégi vasuti jeggyel utazhatnak Kolozsvárra.

A búzavetőmagakció.

A Gazda augusztusi számában az E. G. E. búzavetőmagakciójáról megjelent beszámolóhoz még két nagyobb kísérlet eredményét óhajtjuk hozzáfűzni. Az egyik Bujanovics Rudolf dr. érmihályfalvai (Szilágy megye) vetőmagszaporító telepén végzett kísérlet, a másik kőházi Balogh Ferenc árpádi (Biharmegye) birtokán végzett kísérlet. — Mindkét gazdaság talaja könnyű, televényes vályog. Bujanovics dr. nál egy 52 kat. holdas táblán lóhere, repace és lucernatarló elővetemény után négy, 13 kat. holdas parcellán, amelyek mindegyike egyformán részelt a három elővetemény talajában, Csánádi BZ. 7, Bánkúti 505, Bánkúti 1205, és Odvos 241 búzaféleségek lettek elvetve. Nedves őszi, hómentes, száraz tél, kora tavaszi hideg esők és 1937 áprilistól aratásig, aszályos szárazság, tehát meglehetősen kedvezőtlen időjárás volt. Az összes búzafélék a nagy hőség következtében már jun. 22-én tökéletesen éretek, sőt kissé kényszerérettek vol-

tak. Terméseredmények k. holdanként: Csánádi Bz. 7:848 kgr. (Hl súly 77 kgr.), B. 505 tar: 1001 kgr. (Hl súly 78.5 kgr.), B. 1205: 1179 kgr. (Hl súly 77.5 kgr.), Odvos 241: 1518 kgr. (Hl súly 77.5 kgr.). A B. 505-ös buza meglehetősen rozsdás volt, az Odvos 241-es pedig helyenként erősen meg volt dőlve. A gyenge fajsúly a búzáknál a hirtelen érés következménye.

Kőházi Balogh Ferencnél egyformán vöröshere után, hatféle búzaféleség lett kísérlet céljából elvetve, amelyek a következő terméseredményeket adták kat. holdanként: Bánkúti 118, tar: 1132. (Hl súly 78 kgr.), B. 505 tar: 996 kgr. (Hl súly 81 kgr.), Dakota: 1222 kgr. (Hl súly 78 kgr.), B. 1201: 993 kgr. (Hl súly 78 kgr.), B. 1205: 1000 kgr. (Hl súly 77.5 kgr.), Odvos 241: 1024 kgr. (Hl súly 77 kgr.). Az Odvos 241-es már a virágzaskor teljesen megdőlt és így jó tulajdonságait nem tudta kifejteni, máskülönben itt is verte volna a mezőnyt, mint különben ugyyszólván az egész vonalon. Az e gaz-

dasági évben lefolytatott kísérletek alapján Erdély egész területén az E. G. E. tiz nagyobb szaporító telepet létesít, amelyek közül hat már meg van állapítva, úgymint: Kandel Farkas tasnádszántói (Szilágym.) gazdaságában 10 kat. holdon B. 546-os tar, özv. Toperczer Tiborné szalárdi (Biharmegye) gazdaságában 100 k. holdon B. 1205-ös és Odvos. 241, Bocsány Zoltán nagyiklói

(Szolnok-Doboka m.) birtokán 25 kat. holdon Odvos 241, kőházi Balogh Ferenc árpádi (Biharm.) birtokán 40 kat. holdon B. 1201 és B. 1205, Móricz Ákos borzási gazdaságában (Szolnok-Doboka m.) 35 kat. holdon B. 1205 és Odvos 241, végül Bartsch József szalárdi (Bihar m.) gazdaságában B. 546-os tar és B. 1014-es búzak szaporítva 50 kat. holdon.

Gazdanapok.

I. Lukafalvi

A Nyárad mente magyar gazdáinak csodálatos életéről tett bizonyosságot az augusztus 22. lukafalvi gazdanap. A gazdanapot Istentisztelet vezette be, Pálffy Károly református lelkész hirdette az ígét. Mikó László a marosmegyei Földmives Szövetség elnöke E. G. E. gazdasági felügyelő, akit a székely gazdák önzetlen vezetőjüknek tekintenek, szakkérdésekről beszélt. Veress István, csombordi Gazdasági Iskolai tanár a konyhakertészetről tartott előadást. Lőrinczi Dénes a vajgyári ellenőr a tejtermékek előállításáról és értékesítéséről tájékoztatta a hallgatóságot. Anghi Balázs szövetségi igazgató pedig az időszerű gyümölcskertészeti kérdésekről tájékoztatta az összegyűlt gazdákat. Az állatkiállítás, amelynek a bírálóbizottságában dr. György József szövetségi alelnök, Szász József, Botha László, Kuthi Dénes, Szakács György és még többen vettek részt, megállapították, hogy a gazdák különös súlyt helyeznek az állattenyésztés nivójának emelésére. Sajnos azonban, hogy a tej értékesítése miatt 6—8 hetes korokban eladják a szopóborjukat s ez az állattenyésztés további fejlesztésére és egyben komoly értékvesztésére vezet. A versenyfejes szép eredménnyel zárult, Kakasi Ferenc és Magyar György lányai 4.43 perc alatt 6—6 liter tejet fejtek ki. Kakasi Sándor pedig 3.43 perc alatt 4½ literet fejt. A terménykiállításon már gyönyörködhetnek az E. G. E. múlt évben kiosztott Bánkúti 1205-ös és Odvosi 241-es búzatermésében. Konyhakerti vonatkozásban versenyre kelhettek volna a kitűnő bolgárkertészekkel is. A konyhakertészeti terményekkel Adorján Zoltán, Bartha Albert, Bartha György, Kakasi András, Dávid József, Tollas János, Soós Lajos, Székely István és Tollas György tündek ki. A gyümölcskertészeti kiállításon különösen Mátyás Mihály, továbbá Mátyás Lajos és Kakasi Gergely érdemlik ki a legteljesebb elismerést. A szőlővel özv. Kakasi Albertné keltezteltült. A méhészetben Péter Domokos nyug. ig. tanító aratott nagy sikert. Nyárádi

Károly marosvásárhelyi mérnök Nutria farmját nem győzték csodálni. A házi szöttesekben Makasai Erzsébet Medgyesfalváról, Tövisi Mihályné, Bartha Györgyné, Borzás Sándorné, id. Kakasi Jánosné, Kádár Gergelyné és Nagy Eszter, varrottasokban pedig Kakasi Ágnes, Kakasi Ilona és Kakasi Lia, Péter Domokosné, Kertész Istvánné, Dávid Andrásné, Tóth Kató és Fogarasi Albertné mutatták be legszebb munkáikat.

A lukafalvi elemi iskola növendékei faipari készítményekkel és Keserü Sándor saját készítményű cimbalomával nyerték el a bírálóbizottság elismerését.

Gépiparban a Marosvásárhelyről kiállító Agrofera gazdasági gépei és permetezői a legnagyobb érdeklődésre tarthatnak számot. Dani Gergely az ismert feltaláló itt is bemutatta a rekord permetező gépét.

Az agyag galambblövő versenyen az egyes galambbal Urzika Demeter, a kettőssel Veress István tanár nyerte a díjat, míg a harmadik helyezett Mikó László szövetségi elnök a gazdanap lelkes irányítója volt.

II. Hosszúmezői

A Máramaros megyei Hosszúmező nagyközönség gazdaköre augusztus 7-én gazdanapot rendezett, amelyen az E. G. E. képviselőjében Bikfalvy Ferenc E. G. E. felügyelő és Molnár Ferenc tejszakértő jelentek meg. Dél előtt 11 órakor Istentisztelet volt, melynek keretében Gavallér Lajos ref. lelkész prédikált. Délután 3 órakor vette kezdetét a gazdaköri ülés. Jelen voltak: Kós Imre gazdaköri elnök, Fekete Lajos alelnök, dr. Székeley Ákos, a Magyar Párt máramarosszigeti elnöke és az ottani Hitelszövetkezet elnöke, Rácz Béla ref. elemi iskolai igazgató stb. Kós Imre gazdaköri elnök megnyitó beszédében méltatta dr. Szász Pálnak, az E. G. E. elnökének tevékenységét, aki fáradhatatlan munkásságával, a gazdatársadalom szolgálatában áll és minden lehetőséget megragad, csak hogy a magyar gazdákon segíteni tudjon. Bikfalvy Ferenc ismertette az egy-

let eddigi tevékenységét és felkérte Fekete Lajos alelnököt, hogy írja össze a gazdák vetőmagszükségletét. Hosszumezón, a tél folyamán az E. G. E. tanfolyamot rendez, amit a gazdák nagy lelkesedéssel fogadtak. Molnár Ferenc tejszakértő, a tejszövetkezet megalakításának fontosságát hangsúlyozta és felvilágosító szavai után a gazdák elhatározták, hogy a faluban már működő Hitelszövetkezet keretében, felállítják a tejszövetkezetet. Székely Ákos dr., mint a szigeti szövetkezet elnöke, megígérte, hogy azoknak a gazdáknak, akik fejőstehenet óhajtának vásárolni, rendelkezésükre boesátja a szükséges hitelt, amit tejből fizetnek vissza, hogy ezzel is megkönnyítse a tejszövetkezetek fejlődését. Gyűlés után megtekintették a község bikaállományát, mely 6 drb. tisztavérű borzderes bikából áll.

III. Gyalui

Kalotaszeg földművelő népének nagy érdeklődése mellett zajlott le az EGE támogatásával a gyalui gazdakör által rendezett gazdanap. A gazdanapon ott láttuk a Gyalu körletéhez tartozó kalotaszegi községek gazdáit is, akik nemcsak mint látogatók jelentek meg, hanem mint a gazdanap aktív résztvevői is, a kiállítók sorában. Már a kora reggeli órákban érkeztek csengős szekerekkel színes képet nyújtva a népviseletbe öltözött kiscgazdák családjaikkal, a környékbeli birtokosok, lelkészek stb. A gazdanapot istentisztelet vezette be, amelyen *Daróczi* Ferenc ref. esperes hirdette az ígét. Templomozás után az E. G. E. Elnökségének nevében *Török Bálint* egyesületi igazgató nyitotta meg a gazdanapot, rámutatván arra, hogy az E. G. E., nemcsak a távolból akarja képviselni a falusi földművelő nép gazdasági érdekeit, hanem ott áll a gazdák mellett a faluban és a barázdában is, hogy tanácsaival segítségére legyen a gazdaközönségnek.

A megnyitás után következett a tenyészállat, termény, gép és háziipari kiállítások bírálata és megtekintése. Ezt követőleg báró *Atzél Ede* tartott előadást a férfiaknak az gazdasági kérdésekről. *Boz* Ida tanárnő pedig a nőknek háztartási kérdésekről. Az előadások után *Török Bálint* kihirdette a kiállítás díjazásának eredményeit és kiosztotta az érmeket, jutalmakat és okleveleket.

Délben 200 terítékes közebed volt, amelyen több pohárköszöntő hangzott el. Majd délután az esős idő ellenére az eke versenyt rendezte meg a gazdakör hr. *Atzél Ede* és gr. *Bethlen Gábor* vezetése mellett.

A fényesen sikerült gazdanap előkészítéséért az érdem *Ady Elemér* ref. lelkész, *Gallus* Viktor földbirtokost, *Szász* János gazdaköri elnököt és segítőitársait illeti meg.

A kiállítás jutalmazottjainak névsorát alább közöljük: Aranyérmert nyert: *Varga György*, tenyészállat és mezőgazdasági terményeiért. Ezüst érmet nyert: *Krasznai György* mezőgazdasági és kertészeti kiállításáért. Bronz érmet nyert: *Krisán László* tenyészállat kiállításáért. Könyvjutalmat kaptak: *Harasztosi György*, *Szatmári Márton*, *Bagaméri Gergely*, *Ady Elemér*, *Krasznai István*, *Balogh Gyula*, *Harasztosi János*, *Nagy Sándor*, *Gergely András*. Elismerő oklevelet nyertek *Rác* András, *Keresztes János*, *Dóci András*, *Nemes János*, *Hindrich János*, *Krisán György*, *Jakab József*, *Prekub Sándor*, *Nagykapusi Ref. Nőszövetség*, *Gyalui Ref. Nőszövetség*, *Gergely Ferencné*, *Török Faragó Kata*, *Nagy Sándor*, *Szász János*, *Török B. István* és *András* és *Király György*. A fonóversenyen első lett *Bagaméri Anna*, második *Kun Anna*, harmadik *Jenei Kata*.

Külön kell megemlékeznünk a gépkiallítás két tárgyáról és pedig a *Gergely András* nagykapusi kiscgazda által készített gabonatorstőről, amelyet sajátkezűleg állított elő házilag és olyan jól beválik, hogy a kukoricavetőmag kiválasztásához a gépet az egész falu tőle szokta kölcsön kérni, mert munkája olyan tökéletes.

A másik említésre méltó tárgy volt a kiállításon a *Dani Gergely*-féle egytetemes permetező-gép, amely szőlő, virág és gyümölcs-prmetezésre egyaránt alkalmas. A gazdanap teljes siker jegyében zárult és maradandó nyomot hagyott a résztvevők emlékezetében.

id. László László

nagyiklodi földbirtokos, volt országgyűlési képviselő és a Szamos-megyei Gazdasági Egylet volt alelnöke augusztus 15-én reggel 7 órakor életének 74-ik évében Pusztabattonyán meghalt. Az erdélyi magyar közélet régi és kipróbált harcosai egymás után itt hagynak bennünket. *László László* egyike volt azoknak a tiszta jellemű egyéniségeknek, akik hosszú évtizedeken keresztül dolgoztak a közért, becsületesen és önzetlenül, mert a magyar falu felkarolását elsőrendű nemzeti kötelességének tartotta. Az E. G. E.-nek alapítóigazgatóválasztmányi tagja volt és a Szamos-megyei Gazdasági Egylet hosszú időközön keresztül tevékeny és alkotó képességű alelnökének tisztelhetett. Szerénysége miatt soha sem pályázott a nagy nyilvánosság előtt történő elismerésekre. Mindenki tisztelte, becsülte és halála alkalmával a család mély gyásza mellett a magyar gazdatársadalom részvéte is megnyilvánult.

A szövétkezetiügyi minisztérium rendelete az inséges kukorica és a búza-vetőmag beszerzéséről.

A szövétkezetiügyi minisztérium augusztus 17-én kelt 1829-es számú rendeletével, külön ügyosztályt állít fel a minisztériumban, az inséges kukorica és a búza vetőmag beszerzésének lebonyolítására.

Az első szakasz értelmében, a Cecopavat felhatalmazza, hogy 20.000.000 lej értékű kukoricát vásároljon az inséges területeken élő lakosság számára. A köteleket csak azokon a vidékeken eszközölhetik, ahol termésfelesleg mutatkozik és az előző évben nem volt gyenge a termés.

A vármegyei prefektusok kötelesek pontosan kimutatásokat készíteni azokról a községekről (feltüntetve az igénylők neveit), ahol szükség van kukoricára. A lakosságnak azonban szigorúan tilos eladni az ilyen úton kapott kukoricát.

A kukorica árát a 20.000.000 lejes alaphól fizetik és a Cecopava, a kötések eszközlése alkalmával 20%-os előleget fizethet.

Ami a buzavetőmag beszerzését illeti, a Cecopava, a brailai hivatalos tőzsdei napi árfolyamnál 20%-kal magasabb árat fizet mindazoknak a buzamag termelőknek, akik be vannak jegyezve az Institutul de Cercetări Agronomice-nál. A vetőmagot a mezőgazdasági kamarák osztják szét. A búza átadásánál a termelők kötelesek nyilatkozatot aláírni, melynek értelmében a jövő évi termésfeleslegüket kötelesek az államnak eladni. A buzavetőmagot a kisgazdáknak a vételárnál 15.000 lejjel olcsóbban adják vagononként.

Csak azok kaphatnak ilyen vetőmagot, akiket a mezőgazdasági kamarák előterjesztenek. A kiosztást egy bizottság végzi, amelynek tagjai: a vármegyei prefektus, a mezőgazdasági kamara elnöke és a megyei gazdasági hivatal vezetője. A felügyeletet viszont, a szövétkezeti központ látja el.

Felvétel a kézdivásárhelyi róm. kat. téli földmivesiskolába.

A földmivesiskola igazgatósága közli, hogy az 1937—38. tanévré a beiratkozások megkezdődtek. A földmivesiskolába felvehetőek azok, akik 14. életévüket betöltötték és nekik, vagy szülőiknek legalább 2 hold földbirtokuk van. Az iskolába való beiratáshoz szükséges minimális előképzettség 4 elemi osztály. Beiratkozásokhoz csatolandók a kérelemhez: 1. Állampolg. bizonyítvány — másolat is jó. 2. Iskolai bizonyítvány. 3. Anyakönyvi kivonat. 4. Keresztlevél. 5. Földbirtokról bizonyítvány. 6. Erkölcsei bizonyítvány.

Az iskolának modernül felszerelt bennlakása van, ahová felvehetőek 14 és 20 év közötti tanulók. A bennlakási díj: koszt, lakás, fűtés, világítás, havi 500 lej. Ebben az összegben bennfoglaltatik a tandíj is. Nem bennlakók évi tandíja 600 lej.

Az iskolában a tanítás okt. 15-én reggel 8 órakor kezdődik. Postacím: Școala róm. kat. de-Agricoltura de Jarna, Tg.-Săcușesc.

Tagdíjnyugtázás.

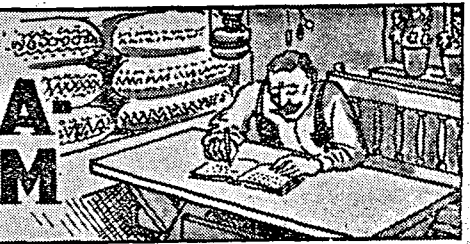
Az E. G. E. titkári hivatalához a következő tagdíjak küldettek be:

5000 L. alapítódíjat fizetett: A. L. Jacobeni, E. V. Aiud, br. Gy. Gy. Crasna, dr. M. K. Inand, dr. O. L. Chisineu, E. G. Dorolț, B. J. Simleul-Silvaniei, dr. G. E. Zilah, S. B. Mediasul-Aurit, dr. H. G. Satumare, A. P. Arad, V. Z. Oradea (100), Sz. M. Livada, Z. Gy. Bichis (100), Gy. S. Cluj (500).

1937. évre 60 L. tagdíjat fizetett: F. J., dr. K. H. Cluj, F. L. Ormenis (120), G. G. Apa, L. I. Nicolesci, L. K. Barzava, Gazdakör, Sz. G. Papiu Ilariu, J. Á. Sic, Gazdakör Ocland, F. L. Răscruci (120), K. V. Satulung, Z. Gy. Sincai (1938). B. J., G. I., L. Gy., L. Gy., ? Ignác Brăduț, N. J. Jobăgeni (30), B. Gy., B. L., Cz. D., Cz. L., F. Gy., K. K., K. F., K. J., O. A., P. Gy., P. J., Sz. F., Sz. J., Sz. L. E.-é, Sz. K., Sz. Gy., Sz. P., Sz. F., Tigăn, K. I., Cs. J., Sănger, J. J., Sôfalva, N. M., T. J., Bărbos, R. J., M. R. A., K. J., ifj. G. M., E. M., E. J., F. J., Sz. M., R. M., R. J., M. M., Gy. S., V. M., D. J., F. M., Sz. M., F. M., R. M., Sz. J., Gazdakör Tonciu, Cs. J., K. G. Gălesti, B. S. Adrianul mare, Cs. J. Havad, K. L. Tamaseu, K. A. Vadul lui Carol II., N. J., B. A., K. F. Coronca, A. Gy. Satul Nou, K. D. Feliceni, L. Z. Dindesti, B. J. Petrindul-Mare, M. K. Tileagd, Sz. D., T. J. Sâmpaul (40—40), Sz. Gy. Borosneul-mare, Gazdakör Carostelec, N. M. Vistea (140), H. D. cimi Jernut, I. J. Buia, F. J. Mărcusa, Sz. Kr. K. Sibiu, T. B. A. Gilau, J. J. Tileagd, id. M. S., M. L. Ogra, O. I., B. M., dr. Sz. M. Dicioșanmartin, B. Á. Jernuț, K. E. Chendul-mic, özv. W. S.-né Gănesti, H. P. Oradea, T. A. Cluj, F. S. Beclean, N. E. Abod, A. S. Zau, E. L. Soimos, Gy. Á. Tg. Mureș (30), Gy. D. Vadasd (30). J. J. Cobor, Hangya Mihai-Viteazul, R. J. Lechința de Mures, Hitelszövetkezet Vlaha, V. A. Streingeorgiu (300), D. A. Berchieș, J. P. Mădăras, H. J. Christesti, Gazdakör Oaia, Sz. J., Cs. L., ifj. T. F., B. A., A. Á., A. A., B. J., Sănavsii, Hangya Cernatul de jos, K. A. Satulung (120), G. I. Hoghiz, Gazdakör Mera, K. B. Berchez, Gazdakör Satulung-suseni, N. F., M. G. M. Paingeni, B. S. Teliu, K. J. Budila, dr. B. B. Turda, M. Á. Satmarel, W. J. Deva, B. J. Tileagd, B. K. Sândonic, Sz. Á. Ciucsânmartin, U. K., B. F., R. N. Gy. Aiud, B. I. Jimborul-mare, G. A., T. J. Mihai-Viteazul, J. L., Sz. A. Sălacea, N. L. Apa, K. A. Ghindari, N. M. Medisor, Gazdakör Poiana, Gazdakör Cornesti, J. J. Capusul mare, M. S. Ilcanda, br. B. J. Luncani, Gazdakör Ghindari.

	I.év	II.év	III.év	IV.év
1. tábla	# Zab, ló.	Lóhere	Özibua	+
2. tábla	Kukorica	# kerevel	Lóhere	Özibua
3. tábla	Zab, ló.	Lóhere	Özibua	# Kukorica
4. tábla	Lóhere	Özibua	# Kukorica	Zab, ló. kerevel

MEZŐGAZDASÁGI ÜZEM

A gazda számvitele.

Írta: Háromszéki Péter.

A „Gazda“ augusztusi számában közölt cikk és felhívás a kisgazda számviteléről elgondolkodtatott.

Hasznos, erősen szükséges javaslat, mit lehet tehát tenni, hogy minél több uttörő akadjon, minél több kisgazda kezdjen számadást vezetni?

A felhívás, ahogy már első pillanatra is meglátszik, a gyakorlati elgondolások talajából nőtt ki és — nagyon helyesen — igen szükségesnek találja a gazdasági könyvelés bevezetését.

A mezőgazdasági könyvelés a gazdatudomány legfontosabb, semmiképp sem nélkülözhető alkatrészének, az üzemtannak egyik legjelentősebb oszlopa. Már pedig aki gazdaságában az üzemtant tudatosan, vagy ösztönösen nem alkalmazza, annak eredményei csak olyan találat eredmények s az ilyennél fordul elő, hogy „szerencséje volt“ és „nem volt szerencséje“.

Milyen főbb hibák mutatkoznak egy kisgazda gazdaságvezetésében? 1. Nehézség, irtózás még olyan újításoktól is, amelyek haszna szemük előtt nyilvánvalóan mutatkozik. 2. Az áttekintés hiánya. Nem tudja az egész gazdaságát felülről, egy szempontból nézni, nem tud urrá lenni rajta a vezetésben. (Tudok olyan gazdáról, akinek kb. 400 kat. hold földje van s aki olyan nagy dologidőben, amikor kapálás és széncsinálás egybeesett és napszámoscsapatok dolgoztak a földjein, a gazda azt tartotta legfontosabb tevékenységének, hogy felült a lógereblyére és egész nap gereblyélt. Este boldogan dísekedett el, hogy mennyit dolgozott. — Azért a munkák menetéről s még inkább a munkák minőségéről, nem volt hü képe.) 3. A kalkuláció hiánya. Nem tudja számokkal alátámasztani azt a panaszát, hogy ez vagy az nem fizetődik ki, sem azt a dísekívését, hogy ez vagy az „jól jövedelmez“.

(A kalkuláció hiánya még az iskolázott gazdánál is igen gyakran megvan és legyünk őszinték, magyar ember általában nem szereti a számokat s ezért gazdasági, közigazdasági téren valósággal hiszékeny.) Ha valaki a könyvvezetéshez hozzászokik, tehát gazdaságának kereskedelmi fényképe

bármikor szeme előtt van, a fenti 2 hibát lassanként elhagyja és birtokának vállalkozója, irányítója lesz.

Senkisémet kételkedhetik abban, hogy a gazdaság egy vállalat és senkisémet képzelhet el egy jó vállalatot számtartás nélkül. Szinte hallom a leggyakoribb kifogást:

— „Nincs arra idő, hogy firkáljunk. Sok a dolog.“

Az olyan ember, aki folyton azért sir, hogy sok a dolga, rendszerint olyan „ügyesen“ szokta becsztani, hogy folyton kuszik mászik, éjet-napot egyé tesz s még sincs rendben. — A munka titka a beosztás művészete. Ha ez megvan, akkor lesz idő könyvelni, vagyis azt a munkát végezni, mely a gazda további teendőinek megszabásához és jövőbeli tervei kitűzéséhez feltétlen szükséges.

Még egy fontos ok szól a könyvelés mellett:

A kisgazdaságok tömörülés, egységes termelés, egységes beszerzés, egységes eladás nélkül számottevő eredményt nem tudnak elérni, tehát egyesülniök kell. De ezt csak öntudatos, számolni tudó, saját gazdaságukat számszerűleg is ismerő gazdák tehetik eredménnyel, csak így lehet elkerülni azt, hogy a közös, de mindenkinek a legegynibb érdekében végzett munkát hozzánemértés, tudatlanságból fakadó bizalmatlanság meg ne ölje.

Röviden: gazdasági-közgazdasági nevelés és kultúra nélkül anyagi eredményeket elérni nem lehet, gazdasági tudás pedig a számtartás ismerete és gyakorlata nélkül nem szereshető meg.

A kisgazdának tehát hozzá kell szoknia a számokhoz és ki kell abból olvasnia sikertelenségének vagy eredményének okát.

Teleki Arvéd gépeiből 2 Rekord vetőgép kombinálva műtrágyavetővel, ásványi kukoricaszártepőgép, triörök, rosták, répamagtisztító, Kirchner - Leipzig famegmunkálógép, komplet műmalom Cluj, Calca Carol II. 73., Ürmösínél eladó. 143

Kérdés - Felelet

Csabai János. Kérdés: Mikor kell az őszi búkkönyt vetni s mennyi mag szükséges be-
löle?

Felelet: A búkkönyt szeptemberben kell vetni. Rendszerint támasztó növényvel, rozssal vagy őszi árpával történik a vetése, 1 kat. holdra 70 kg. búkköny szükséges, amihez hozzájön egyharmad rész árpa vagy rozs. Vagy szősős pannon búkköny használandó a búkköny őszi vetéséhez.

Takács János. Kérdés: Hogyan történik sikeresen az amerikai vadalanynok beoltása?

Felelet: Az amerikai vadalanynok oltási ideje március vége, április eleje. Az oltás módja az alany vastagságától függ. A vékonyabbakat angol nyelven, a vastagabbakat viszont kecskeláb vagy hasíték párosításával oltják be a gyökérnyakba. A beoltandó nemes fajta megválasztása a helyi viszonyoktól, a te-

rület fekvésétől és magasságától s a piac követelményétől függ.

Kátai Gábor. Kérdés: Csinesilla nyul tenyésztésére szeretnék áttérni s tájékoztatást kérek a beszerzés módjáról és darabonkénti áráról, továbbá felvilágosítást kérek, hogy életbe lépett-e a törvény, amely a legényeket közmunkára kötelezi és az egyenruha viselését előírja.

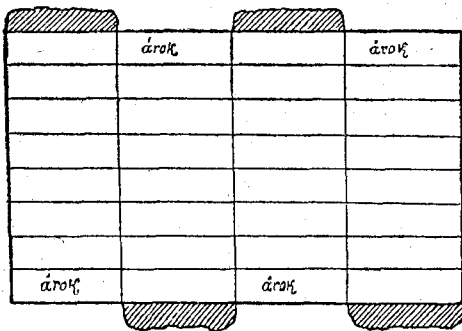
Felelet: A csinesilla nyulakra vonatkozó adatokat hozzánk való beérkezés után azonnal közöljük, a katonai előképzőre vonatkozó rendelkezéseket lapunk ezen számában bővebb formában, cikk alakjában hozzuk.

Nyarády József. Kérdés: Selyemhernyó gubó beváltása iránt érdeklődik.

Felelet: Munkatársunk ebben az ügyben megtette a szükséges érdeklődő lépéseket s a címeket legközelebb levélben fogjuk közölni.

Rejtvény

Melyik őszi munkát látjuk a rejtvényen?
Hogy történik annak a keresztülvitele?

A megfejtés 1937. szeptember 15.-ig az Erdélyi Gazda szerkesztőségébe küldendő be. A rejtvény helyes megfejtői sorshuzás útján a következő nyereményeket kapják: I. díj: A házi kert, A cukorrépa és Erdély juhai c. könyvek. II. díj: Gyümölcsfák betegségei és A nemes kosárfűz tenyésztése c. könyvek. III. díj: Házi állataink egészsége c. könyv.

Az augusztusi számban közölt rejtvény a frit legyet (*Oscinis frit*) ábrázolja. Rendszeresen a rozs-, árpa- és zabvetésekben tesz kárt, s csaknem minden évben hallunk panaszokat a légy kisebb-nagyobb kártételeiről. A kis, 3 cm. hosszú, fénylő fekete legyecské, áprilisban rajzik,

petéit egyenként rakja a gabonanövények leveleire. A kikelt álcá, a száron keresztül, a szívlevelekhez hatol be, s ennek következtében, a fiatal növény tönkremegy. A nyár folyamán és ősszel, még két nemzedéke jelenik meg, melyek közül az utolsó a korai őszi rozs-, árpa- és buza-
vetésekbe rakja petéit és azokban okoz tetemes károkat. Az ellene való védekezés, tarlóbuktatással történik, minek következtében a bebázódó álcák, a földbe kerülve, elpusztulnak. Mivel a frit légy harmadszori rajzása szeptemberben van, s ekkor is rakja le petéit, igyekezni kell az ősziéket, csak e hónap végén elvetni. A helyes megfejtők közül, sorshuzás útján, a következők részesülnek jutalomban: Péterfi Ferenc Kolozsvár, I. díj. Kádár Péter Temesvár, II. díj. Molnár János Marosvásárhely, III. díj. A nyereményeket eljuttattuk a címzetetteknek.

Felhívjuk állattartó gazdáink figyelmét arra, hogy szeptember hónap a legutolsó időszak, amikor el kell vessék az őszi vetésű, legkorábbi tavaszi zöldtakarmányokat. A Gazda múlt számában gyakorlati utmutatást adtunk az egyes takarmánynövények termesztésére vonatkozóan. Ne mulassza el senki gondoskodni tavaszi zöld takarmányról, mely megkönnyíti gondjainkat, a legnehezebb takarmányozási időszakban.

Búza. A nagy külföldi lanyhaság következtében változatlanul érdektelen a belföldi piac. A spekuláció, a szerintük magas árak miatt, egyelőre tartózkodó magatartást tanúsít. Az utóbbi napokban különösen Svájcban nagy mennyiséget szállítottak, de ez a kikötői árakat nem befolyásolta, hiszen az áru nagyrészt Biharból, illetve a Bánságból rakták vonatra. Az erdélyi búzatermelőknek komoly sérelmet jelent a szövetségi minisztérium rendelete, hiszen bármelyik feladó állomástól a kikötőig a szállítási díj magasabb 3000 lejnél s így a Cecopava csak az ókirálysági termelőknek fizet 470 lejt. Országrészünk gazdái tehát abban az esetben, ha a hivatalos árnál nem volna nagyobb értéke, csak 450 lejért tudnák értékesíteni búzájukat. Kolozsváron a búza ára 460—470 lej.

Rozs. A külföldi, főleg svájci és csehszlovákiai hiányok nagyobb kivitelre eredményeztek és ennek természetes következményeképpen az árak a búzáét is felülmúlták. Az árut vasuton szállítják külföldre s ez országrészünk piacaira gyakorolt kedvező hatást a szilárdulással. A rozs ára feladó állomáson 460—470 lej.

Kukorica. Az ár ma is szilárdan tartja magát. Szakvélemények szerint a terméskilátások főleg a Bánságban és Besszarábiában biztató jelleget öltöttek. Az ország többi részeiben viszont általában nagyon gyenge termés lesz. Jelenleg csak kizárólag belföldi forgalomról lehet szó, mivel a kiviteli tilalmat 1—2 különleges esettől eltekintve, még nem vonták vissza. A vásárlók elsősorban a nagy hizlaldák és kisebb mennyiségben az ipari vállalatok. Kolozsváron a kukorica ára 360—370 lej.

Zab. Szinte hasonló a helyzete az árpához, ugyanis nagyon kicsi a kínálat és így az árak tartják magukat. Kivitelről természetesen ebben a cikkben sem lehet szó. Ára Kolozsváron 370—380 lej.

Arpa. Beszámoltunk már arról, hogy nagyon gyenge az ideai termés s így kivitelről tárgyalni sem lehet. Általános megállapítás az, hogy az ideai termés legfeljebb csak a belföldi szükségleteket tudja fedezni. Ára 360—370 lej.

Mák. Nagy általánosságban a termésmennyiség határozottan gyengének nevezhető s ezzel magyarázható az, hogy az idén magas áron indult, amire a termelők sem számítottak. A termés állítólag fedezni fogja a belföldi szükségleteket és további ár-emelkedések várhatók. A mák ára a feladó állomásokon 22—24 lej kg.-ként.

SZEPTEMBER HAVI ÁLLATVÁSÁROK.

1. Vajdahunyad, Uzon, Marosvásárhely.
2. Bálint, Nasod, Zerind.
3. Zombolya, Nasod, Máramarosziget.
4. Obea, Gyergyószentmiklós Alsósímád.
5. Hátszeg (szept. 5—6.) Torda, (5—6) Zilah.
6. Szilágyosmlyó.
8. Fogaras, Makfalva, Szeben (7—13).
9. Berkesz, Székelykeresztur, Makfalva, Páncéleseh.
10. Székelykeresztur, Nagyvárad.
11. Piski.
12. Ágoston, Balavásár, Szilágyeseh, Királydarolez, Diószeg.
13. Marosugra.
14. Margitta.
15. Segesvár.
17. Halmi, Bánffyahunyad, Sárköz.
18. Krasznabélték, Erzsébetváros, Rovina, Mezőzáh (18—19).
19. Lekenzeze, Szemlak.
20. Erdőd, Alsóárpás, Lekenzeze, Alsórákos.

21. Avasfelsőfalu, Hosszufalu.
22. Élesd, Szatmár.
24. Perjámos.
25. Apahida, Balázsfalva, Hidalmás.
26. Ambrud, Etéd, Csikszereda, Szilágynagyfalu.
27. Gyulafehérvár, Bonyha, Felsőbánya, Hodos, Medgyes, Kettes, Szék.
28. Székelykeresztur, Héjjasfalva, Jára, Lozna, Medgyes.
29. Feketehalom, Marosilye, Jára, Medgyes, Ujszékely, Temesvár.
30. Jára, Szováta.

Állatárak Kolozsvárt. Élősúly: sertés teljesen hizott 21—23, lej, (kivitelre 26—27 lej, sertés félhizott 19—20 lej. Hizott ökör 14—16 lej. Vékony feldolgozásra alkalmas növendék állat 15—16 lej. Szopóborju 16—20 lej. Fejőstehén ára szavatolással napi 20—25 liter tejjel 10—12 ezer lej, szavatolás nélkül 6—7 ezer lej. Igásló párja 15—17 ezer lej, kocsiló párja 20—22 ezer lej. Igásökör párja 14—16 ezer lej.

Grela Andornál Sancerai-Maros-szentkirály, posta Tg. Mures, eladó egészen új rétbورونا. (158)

Párosorú kanalas vetőgépek
12, 14, 16, 18, 20, 22 sorosak és azok alkatrészei. Különbféle magtári rosták.

Holczmann József
géplakatos, Carci j. Sălaj.

Tőzsdei árak

Augusztus hó utolsó hetéből. Árak tőzsdel helységeken értendők.

Tőzsde helysége	Buza	Rozs	Árpa	Kukorica	Zab	Mák	Napraforgó	Fehérbab	Lóhere mag	Lucerna mag	Lóhere és lucerna széna	Széna	Megjegyzések
Kolozsvár	460	460 470	370	360 370	385	23	—	—	—	—	140	—	
Nagyvárad	460	475	360	365	380	—	—	—	—	—	—	—	
Temesvár	430	—	360	330	340	—	—	—	—	—	—	—	
București	495	485	375	380	415	—	—	710	—	—	—	—	
Szatmár	480	475	350	370	390	—	—	—	—	—	—	—	
		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

HIREK

id. Kicsid Géza halála

Sulyos veszteség érte az Erdélyrészi Méhész Egyesületet, köztisztelőben álló elnöke, id. Kicsid Géza, kajántói román. kath. plébános hosszú szenvedés után tifuszban a kolozsvári egyetemi klinika belgyógyászati osztályán folyó hó 23-án reggel fél 7 órakor elhunyt 53 éves korában. Kicsid Géza évtizedek óta tagja volt az Erdélyrészi Méhész Egyesületnek, több mint egy évtizedet szolgált az Egyesületet mint alelnök és 1935-ben választotta meg az Egyesület elnökének. Temetése folyó hó 25-én folyt le nagy részvét mellett Kajántón, ahol az E. M. E. képviselőjében Phol Béla alelnök, Török Bálint főtitkár és több választmányi tag jelent meg, ravatalára koszorút helyezvén az Egyesület nevében. Kicsid Géza plébános az EGE-nek is tagja volt és ebben a minőségében is értékes munkásságáról tett bizonyosságot. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes.

Románia elvesztette a külföldi tojás és baromfipiacát. Az Argus érdekes közleményben foglalkozik a román tojás és baromfikivitel katasztrófális visz-

száesésével, amely az ország gazdáinak közel 400 millió lej kárt okozott. A multévi tojás- és baromfikivitel értéke megközelítette a félmilliárd lejt. 1937-ben viszont, a fizetési nehézségek miatt, nagyrészen szünetel a kivitel. A tojásnak és baromfinak legbiztosabb piacát London, Berlin és Prága képezte, de az exportörök, a leszállítás után, csak 3—4 hónapra kapják meg pénzüket és az átutalásokkal olyan anyagi veszteségek érik, hogy egyáltalán nem érdemes külföldre szállítani. A kereskedelmi kormány és a Nemzeti Banknak elsődleges kötelessége, hogy a külfölddel való fizetési kérdéseket, már egyszer oly módon rendezze, hogy abból kifolyólag, sem a romániai termelőket, sem a nemzetgazdaságot, semmiféle kár ne érje. Tudott dolog, hogy a tojás és a baromfi, gazdáinak komoly mellékjövedelme, amelyből elsősorban, a háztartás kiadásait fedezik.

Ujjáalakult a hegykökövácsi gazdakör. A biharmegyei Hegykökövácsi gazda népe augusztus 15-én egyházi ünnepséggel összekötve alakította újjá immár 20 éve szünetelő gazdakörét. Az ünnepségen megjelent Vadai Béla esperes, Sallai Lajos szentjobi, Szücs János vajdai lelkészek, Barthos Adorján nyug. főtisztviselő bodosi föld-

birtokos és a Zathureczky család tagjai. Az EGE részéről Koppány Rezső gazdasági felügyelő jelent meg. Ott volt még Mahler György földbirtokos, valamint Corbutiu János, a mezőgazdasági kamara igazgatója. Az egyházi ünnep után a gazdakör helyiségébe vonultak, ahol Bihari Zsigmond gazdálkodó üdvözölte az EGE kiküldöttjét. Gazdatársai nevében fogadalmat tett, hogy a község lakói mindég hűséges tagjai lesznek az E. G. E.-nek. Koppány Rezső felügyelő ismertette a gazdakör célját és jelentőségét, majd megválasztották a gazdakör vezetőségét. Elnök Halpert Lajos földbirtokos, titkár ifj. Ungvári Imre, gazda: K. Szabó Mátyás, pénztáros: ifj. Hézsó Imre, könyvtáros: Tarr Károly, számvizsgálók: D. Szabó Mátyás és Felföldi Sándor.

Az Erdélyiek magyar gazdái készülnek a barolti mezőgazdasági és ipari kiállításra, mely iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Mekkora földterületen termesztenek textilnövényt Romániában? Hivatalos statisztika szerint, 1937-ben az országban 47.158 hektár kender, 2470 hektár len és 1063 hektár gyapotvetés van. A gyapotból Temes- és Szörény megyékben, 5 hektárnyi területen kísérleteznek összesen.

Kormányrendeletre, a Cecopava is magasabb áron vásárolja a búzát. A központi búzaértékesítő hivatal, miután 3.000 lejes kiviteli prémiumot biztosított az exportőröknek, utasította a hivatalos búzaértékesítő szervet, a Cecopavat, hogy az eddigi árnál magasabb összeggel vásárolják a búzát. A Cecopava tehát, a jövőben 47.000.— lejt fizet a búza vagonjáért, ha a feladó állomástól a braillai, galaci, vagy konstancai kikötőig, a vasuti szállítási díj nem haladja meg a 3.000.— lejt. 45.000.— lejt fizethet a búza vagonjáért abban az esetben, ha a vasuti feladóállomástól, a vasuti díj 3.000.— lejnél többre kerülne. Erdélyben és a Bánátban, a következő szövetkezetek vásárolhatnak búzát, azzal a feltétellel, hogy gondoskodnak az azonnali leszállításról. Kolozsvár: „Zorile“, Szilágysomlyó: „Gräul de Salaj“, Fogaras: „Făgăraşul“, Nagyszében: „In-

frăţirea“, Beszterce: „Andrei Mureşan“, Marosvásárhely: „Solidaritatea“, Nagyvárad: „Bihorul“, Balázsfalva: „Târnavaea“ és Dés: „Agriculorul“.

Szeptember közepén forgalomba hozzák az új nikkelt 50 lejesekeket. Ismeretes, hogy a kormány a bevont ezüst 100 lejesek helyett nikkelt 50 lejeseket hoz forgalomba, amit állítólag nem lehet hamisítani. Az új pénzt szeptember közepén hozzák forgalomba.

Románia 1937 évi gabonatermése. A földművelésügyi minisztérium az alábbi kimutatást hozta nyilvánosságra az idei búza, rozs, árpa, kukoricatermésekkel és vetéseredményekkel kapcsolatban. Búza: bevetett terület 3,487.675 hektár. Termés: 37 millió 9.212 q. Rozs: bevetett terület 428.967 hektár. Termés: 4 millió 418.324 q. Árpa: bevetett terület 1,528.461 hektár. Termés: 8 millió 509.474 q. Zab: bevetett terület 771.481 hektár. Termés 3 millió 800.427 q. Kukorica: bevetett terület 5,178.066 hektár, termés-kilátás 42,032.935 q.

Román gyümölcskiállítás Lembergben. Egyik előző számunkban megemlékeztünk arról, hogy a lengyel nemzeti vásár alkalmával, Románia borkiállítását rendez, amelyre azonban, sajnos csak az önkormányzat bormintákat szállították ki. A napokban aztán, a kormány elhatározta, hogy ezzel kapcsolatban, nagyszabású gyümölcskiállítást is rendez és Románia varsói kereskedelmi attaséja, már meg is tette a szükséges lépéseket. Kiváncsiak vagyunk azonban arra, hogy ezuttal is mellőzni fogják-e az erdélyi gyümölcsöket, ahogyan az a borral kapcsolatban történt.

Magyarország szőlőkivitele igen nagy lendülettel megindult, amit az is mutat, hogy a kivitei első 10 napjában közel 200 vagonnal vittek ki, melyből Németországba 91, Ausztriába 60, Lengyelországba 18, Svájcba 8 és 9 vagon Csehszlovákiába ment.

APRÓHIRDETÉSEK

Teleki Árvéd faiskoláiból Jara, jud. Turda és Cluj, Regele Carol 118, a pénz vétele után franco azonnal szállítható: Óriási eper ezre 700 lej; száza 120 lej. Télálló örökhagyma dughagymái ezre 100 lej. Öszire óriási gyümölcsös folyton termő málna, ribizke, egres gyökeres, löve 5 lej. Alma, körte, szilvaesemeték nagyság szerint 12—14 lej. Oltógaly most százanként legtöbb faj 200 lej. (150)

Bérbe vagy fixadminisztrációra keres 100—300 holdig földbirtokot nagy gyakorlattal bíró okleveles gazda. Cim a kiadóban. (139)

Földméréseket, tagosításokat, Arad-, Hunyadmegyékben és a Bánátban jutányosan vállal Szilágyi Jenő, okleveles mérnök, Timişoara, III., Str. Cluj 13. (140)

17 kg. súlyú, széphangu ércharang eladó. Cim: Dr. Olosz Lajosné, Chişineu, Criş, Jud. Arad.

Szénaprést keresek megvételre. Schoppelt ottó, Cluj, Cal. Reg. Carol 100. szám. (159)

Eladó 24 kat. hold termő gyümölcsös lakóházzal, pincével és két kat. hold termő szőlő, lakással, présházzal, felszereléssel. Huedin (jud. Cluj) határában. Cim: Albrecht Dezső ügyvéd, Huedin. (146)

Importált apától származó 4 drb. fél éves fecskehasu mangalica kan eladó. Keresek használt jókarban lévő kombinált vetőgépet. Br. Kemény Béla Cămăraş, pu. Sărmaş, jud. Cluj. (147)

6 HP Petroleummotor, daráló- gépek, kézi és erőátviteli szecskavágó, kukoricamorzsoló, szekrényes és kézi, importált ujjfajta olcsó répvágó, új varrógépek, egy használt triór és egy használt porszivattyú eladó Schoppelt Ottó Cluj, Calea Regele Carol 106. (153)

Erdészeti szakiskolát végzett, iródi teendőkhöz is jártas fiatal, megbízható, rom. katolikus vallású munkacserét keresnek. Perfekt román nyelv tudás megkívánatik. Erdőkezelésben és kitermelésben gya-

korlattal bírók ajánlatukat e lap kiadóhivatalába „Erdész“ jellegre küldjék.

Százötven fiatal prima merinói tenyészbirka eladó. Cim a kiadóban. (159)

Ifj. Tordai Ferenénél Tg.-Mures, Tâmplarilor 6. szám alatt eladó egy használt Kühne-féle 14 soros sorvetőgép. Értekezni lehet fenti cím alatt. (144)

Elsőrendű koronás alma, körte, szilva, cseresznye, meggy, kajszin- és őszibarack, dió esemetéket, valamint 25 kg-on felüli mennyiségben Jonáthán és Londoni Pepin almát szállít s árjegyzéket bármikor küld: Korponay gyümölcsgazdasága és faiskolája, Oculiş, posta és vasut Baia-Mare. (154)

Keresek jó állapotban lévő gyűrűshengert megvételre. Feigel Ede, Deta

Kertkedvelők, Méhészek! Őszi ültetéshez, vetéshez, mézelő diszla és cserje esemetét, fa és cserjémagot, kerti, szántóföldi és vadon élők legjobbjából vetőmagot szállít Biró Pál Zimăndul-nou, jud. Arad. (156)

Állást keresők

Több évi gyakorlattal, jó bizonyítványokkal rendelkező, végzett szőlő és borkezelő, ki a mezőgazdaság ágaiban, erdészetben, gyümölcsészetben is teljesen jár-tas, méhészet kezelését is vállalja, állást keres. Megkereséseket Vinczi Béla intéző Luduş, Avram Iancu 30. Jud. Turda címre kérem. (136)

Állást keres 55 éves, nős, gazdasági tanintézetét végzett, 29 évi gyakorlattal, a gazdaság önálló vezetését és a méhészetet érti.

Cim: Gyerkó Márton Porceşti, pu. Aluniş, jud. Mureş. (142)

Okleveles gazda, ki önállóan is szakképzelt birtokkezelő, f. évi október 15-re állását felcserélné. Megkereséseket a lap kiadóhivatala továbbít. (160)

Józanéletű, 52 éves, ref. vallásu uriember, szakképzett gazda elvállalná gazdaság vezetését, esetleg ispáni vagy kulcsári állást, vagy iparvállalatnál is elhelyezkedne. Javadalmazásként havi 1500 lejt és szerény ellátást kér.

Vasuton díjmentesen utazik. Cim: Sepsi Endre Satu-Mare, Veronica Micle Nr. 48.

Földbirtokos családnál nevelő-oktatói alkalmazást keres okleveles tanár, modern nyelvek birtokában, jártassággal minden tantárgyban. Ince Béla, Salonta, jud. Bihor, Str. Regina Maria 1. (158)

Gazdász keresek segédtisztnak és kereskedelmi tevékenységre. Képességei szerint javadalmazom. Ajánlkozáshoz referencia előnyös. Dr. Scharff Gyula gazdasága és falkolája Răuţ, judeţul T. Torontál. (157)

FŐMUNKATÁRSÁK:

Dr. Asztalos Sándor, Br. Atzél Ede, Dr. Gróf Bethlen László, Gr. Bethlen Gábor, Br. Bánffy Ferenc, Bodor Kálmán, Boroczy László, Csomós János, Dancs Sándor, Dóczyiné Berde Amál, Dr. Eöry István, Farkas Árpád, Dr. Gaál Alajos, Dr. Gergely Endre, Gyalui Sándor, Gyarmathy Piroska, Haáz Rezső, Hirsch Ernő, Korponay Kornél, Korponay Ferenc, Koós Károly, Kama-

rasi Szász Ferenc, Dr. Konopi Kálmán, Br. Kemény János, Klözel Oszkár. Dr. Nagy Endre, Nagy Miklós, Telegdy László, Dr. Oberding J., Dr. Parádi Kálmán, Dr. Páter Béla, Pohl Béla, Dr. Schilling Dezső, Schöppner Samuel, Seyfried Ferenc, Stief Ottó, Dr. Szentkirályi Samu, Tauffer Ferenc, Tempfli János, Veress István, Vita Sándor.

Miért használjunk „ARZOPOL” porpácot?**Mert:**

- I. Teljes üzögmentességet biztosít!
- II. Holdanként 10% vetőmag megtakarítható!
- III. Több és egészségesebb magtermést biztosít!

Állattenyésztésben és hizlalásban nélkülözhetetlen

a
„DIAVIT” D-vitaminos és
„NUTROL” szén-savas **mész-tápszer.**

Gyártja:

Moskovits Ipartelepek Rt.
növényvédelmi osztálya, Oradea.

Beszerezhető
az EGE utján.